

RP 100/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av passlagen och lagen om identitetskort

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att passlagen och lagen om identitetskort ändras.

Vid ramförhandlingarna i april 2025 fastställde regeringen att giltighetstiden för finska pass ska förlängas till tio år med beaktande av eventuella undantag på grund av säkerhetsfaktorer.

Enligt propositionen ändras passlagen och lagen om identitetskort så att den maximala giltighetstiden för pass och identitetskort förlängs från nuvarande fem år till tio år. Enligt förslaget ska pass och identitetskort för minderåriga dock vara giltiga högst 5 år.

I lagarna föreskrivs det enligt förslaget också om den maximala giltighetstiden för pass och identitetskort när ansökan om handlingarna görs utomlands, om ansiktsbilder och tagandet av ansiktsbilder samt om att en handling förfaller när innehavaren har avlidit. Dessutom föreskrivs det att det i ett pass för en minderårig finsk medborgare antecknas uppgift om innehavarens vårdnadshavare.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 Inledning	4
2.2 Behandling av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort	6
3 Målsättning	8
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	10
4.2.3 Konsekvenser för dokumentssäkerheten	13
4.2.4 Konsekvenser för näringsidkare och företag	14
4.2.5 Konsekvenser för jämlikheten och skyddet av personuppgifter	15
5 Alternativa handlingsvägar	17
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	17
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	20
6 Remissvar	21
6.1 Inledning	21
6.2 Förlängning av giltighetstiden	22
6.3 Bestämmelser om ansiktsbilder	22
6.4 Medborgarcertifikat	24
6.5 Handlingar som söks utomlands	24
6.6 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för informationssystemen	25
6.7 Konsekvenser för jämlikheten och skydd för personuppgifter	25
6.8 Handlingar för minderåriga och konsekvenser för barn	25
6.9 Dokumentssäkerhet och undertecknad streckkod	26
6.10 Tekniska preciseringar och författningshänvisningar	26
7 Specialmotivering	26
7.1 Passlagen	26
7.2 Lagen om identitetskort	32
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	36
9 Ikraftträdande	37
10 Verkställighet och uppföljning	37
11 Förhållande till andra propositioner	38
11.1 Samband med andra propositioner	38
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	38
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	39
12.1 Inledning	39
12.2 Jämlikhet	39
12.3 Näringsfrihet	40
12.4 Rörelsefrihet	40
12.5 Skydd för privatlivet och för personuppgifter	40

12.6 Bemyndiganden att utfärda förordning.....	41
LAGFÖRSLAG.....	43
1. Lag om ändring av passlagen	43
2. Lag om ändring av lagen om identitetskort	48
BILAGA.....	53
PARALLELLTEXT	53
1. Lag om ändring av passlagen	53
2. Lag om ändring av lagen om identitetskort	62

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

I enlighet med de verksamhetsprinciper som skrivits in i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering främjar regeringen en fungerande och öppen förvaltning där man satsar på kontinuitet och konsekventa verksamhetsätt. I enlighet med regeringsprogrammet strävar man också efter att minska regleringen och byråkratin. Enligt regeringsprogrammet är regeringens mål bland annat att avveckla överflödigt reglering och lätta på den administrativa bördan. Överdrivet strikt reglering och byråkrati som försvårar för medborgarna och för företagen avvecklas.

Detta var utgångspunkten vid ramförhandlingarna i april 2025 (regeringens överläggningar om planen för de offentliga finanserna den 22–23 april 2025) då regeringen fastställde att giltighetstiden för finska pass ska förlängas till 10 år. I enlighet med riktlinjerna skulle man vid beredningen beakta eventuella undantag från den maximala giltighetstiden på grund av säkerhetsfaktorer.

Inrikesministeriet tillsatte den 12 juni 2025 ett lagberedningsprojekt ([SM020:00/2025](https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM020:00/2025)) för tiden 13 juni 2025–31 maj 2026 för att bereda en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av passlagen (671/2006), bedöma behoven att ändra lagen om identitetskort (663/2016) och vid behov ta in ett förslag till ändring av lagen om identitetskort i propositionen. Regeringspropositionen bereddes vid inrikesministeriet utan någon egentlig arbetsgrupp, och ledningsgruppen för inrikesministeriets polisavdelning var uppföljnings- och styrgrupp för projektet. Till stöd för beredningsarbetet bad inrikesministeriet Polisstyrelsen och Gränsbevakningsväsendet utse företrädare till permanenta sakkunniga i projektet. Vid beredningen har man kunnat utnyttja båda ämbetsverkens sakkunskap. Under beredningen har också sakkunniga från utrikesministeriet, finansministeriet, barnombudsmannens byrå och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata hörts. Uppgifter om projektet finns tillgängliga i inrikesministeriets tjänst för projektinformation på adressen <https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM020:00/2025>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Inledning

Bestämmelser om finska medborgares rätt att resa ut ur landet och komma in i landet finns förutom i Finlands grundlag (731/1999) också i passlagen (671/2006). Passlagen innehåller bestämmelser bland annat om ansökan om och utfärdande av nationella pass samt om indragning och omhändertagande av pass. Bestämmelserna i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, nedan *polisens personuppgiftslag*) tillämpas som speciallag på registreringen av uppgifter om pass. Bestämmelser om främlingspass och resedokument för flykting, som beviljas utlännningar, finns i utlänningslagen (301/2004). I bestämmelserna om främlingspass och resedokument för flykting föreslås inga ändringar.

Förfarandena när det gäller pass och identitetskort har utvecklats ganska mycket sedan 2010-talet genom olika projekt och delvis också genom lagstiftningsreformer. Fokus för Polisstyrelsens utvecklingsåtgärder har särskilt varit att inrikta sig på tillståndstjänsternas kärnuppgifter och att effektivisera verksamheten, bland annat genom att avsevärt minska antalet kundbesök. Polisens tillståndsförvaltning har lättats upp och förenklats, till exempel genom att man slopat skyldigheten att sköta ärenden på hemorten, gjort det möjligt att i stor utsträckning

sköta ärenden elektroniskt och övergått till ett så kallat förenklat förfarande. Den finländska e-tjänstbaserade modellen har bedömts vara exceptionell internationellt sett. Modellen har gjort det möjligt att förnya pass i det ovannämnda förenklade förfarandet, vilket har skapat förutsättningar för en säker och tillförlitlig modell där elektroniska ansökningar inte förutsätter besök på en polisstation, om de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Ett viktigt element i modellen är fingeravtrycksregistret. Genom reformerna av lagstiftningen och förfarandena har det finska passet både bevarat sin ställning som en säker och pålitlig handling och samtidigt utvecklats till ett relativt förmånligt pass internationellt sett.

Under de senaste tjugo åren har det gjorts många ändringar av passlagen och lagen om identitetskort. Enligt den gällande lagstiftningen är den maximala giltighetstiden för både pass och identitetskort fem år. Före den ändring av lagstiftningen som trädde i kraft 2006 var den maximala giltighetstiden för pass dock tio år. I den regeringsproposition med förslag till en ny passlag (RP 25/2005 rd) som lämnades 2005 motiverades förslaget att förkorta den maximala giltighetstiden från tio år till fem år med att identifieringen förbättras och missbruk förebyggs effektivare samt att den nya teknik som då togs i bruk för pass utvecklades i snabb takt. I regeringens propositioner om ändring av passlagen 2014 och 2016 (RP 85/2014 rd och RP 41/2016 rd) ansågs den maximala giltighetstiden på fem år fortfarande vara den mest ändamålsenliga lösningen. I propositionerna betonades bland annat säkerställande av chippets datasäkerhet, passets säkerhet, riskerna i anslutning till den datatekniska utvecklingen och möjligheten att identifiera passinnehavaren utifrån ansiktetsbild.

Under de nästan tjugo år som gått sedan den maximala giltighetstiden ändrades till fem år har det relativt ofta förts diskussioner om att återinföra en längre giltighetstid. I egenskap av ansvarig myndighet för planeringen, tillverkningen och leveransen av pass har Polisstyrelsens konsekvent negativa syn på en förlängning av giltighetstiden sannolikt varit en av de viktigaste orsakerna till att giltighetstiden inte har förlängts. På uppdrag av inrikesministeriets kanslichef genomförde ministeriets polisavdelning och Polisstyrelsen 2021 en intern förstudie i frågan. De största problemen med en längre giltighetstid utpekades fortfarande vara att möjligheten att identifiera passinnehavaren försämrades samt att säkerställandet av chippets datasäkerhet och av säkerhetsdetaljerna i passet äventyrades.

I enlighet med gällande bestämmelser svarar Polisstyrelsen för förfarandet för ansökan om pass och myndigheten kan besluta om passets utformning och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av pass. Med stöd av passlagen hör det till Polisstyrelsens lagstadgade uppgifter att konkurrensutsätta den helhet av avtal som gäller tillverkning av pass. Polisstyrelsen har den 31 januari 2022 ingått ett avtal med Thales DIS Finland Oy om leverans av finska pass, identitetskort och uppehållstillstånd samt om tjänster i anslutning till dessa. I avtalet företräder Polisstyrelsen genom fullmakt Migrationsverket, utrikesministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Produktionsperioden enligt avtalet började den 13 mars 2023 och gäller i fem år eller, beroende på hur optionsperioderna används, högst till den 12 mars 2032. Sedan början av den nuvarande produktionsperioden har Schenker Oy (senare DSV Road Oy) i egenskap av underleverantör till Thales DIS Finland Oy distribuerat tillståndshandlingarna.

Åren 2020–2025 varierade antalet pass och identitetskort som polisen utfärdade betydligt. Den största enskilda orsaken till den kraftiga variationen var covid-19-pandemin, dess konsekvenser för samhället och den stegvisa avvecklingen av restriktionerna till följd av pandemin. År 2020 utfärdades endast cirka 450 000 pass, medan polisen två år senare 2022 utfärdade över en miljon pass. De senaste åren har siffrorna fördelat sig jämnare, 813 557 (2023) och 839 265 (2024) pass, men 2025 var siffrorna igen betydligt lägre, under året utfärdades under 600 000 pass. Antalet utfärdade identitetskort har däremot ökat varje år från 2020 till 2024, från cirka 314 000

till nästan 520 000 identitetskort 2024. År 2025 minskade också antalet utfärdade identitetskort betydligt, till cirka 380 000. Antalet kundbesök som gäller pass och identitetskort ökade också kraftigt före nedgången 2025. Mellan 2022 och 2025 har antalet sådana besök vid polisens verksamhetsställen som gäller handlingar varierat från cirka 740 000 besök (2025) till drygt över en miljon besök (1,1 miljoner 2022).

Antalet pass och identitetskort som årligen utfärdas av finska beskickningar är litet i förhållande till antalet handlingar som utfärdas av polisen. År 2025 utfärdade finska beskickningar cirka 14 000 pass och cirka 6 000 identitetskort. Trots det relativt låga antalet är det mycket viktigt att det finns tillgång till handlingar via Finlands nätverk av beskickningar. År 2023 utfärdade beskickningarna 241 nödpass av särskilda skäl och 2024 var antalet 189.

2.2 Behandling av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort

Behandlingen av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort grundar sig på artikel 6.1 c i EU:s allmänna dataskyddsförordning¹, enligt vilken behandlingen är laglig när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. De nationella bestämmelserna om användningen av uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret har bedömts utgöra nationell lagstiftning som utfärdas inom ramen för det handlingsutrymme som artikel 6.3 och 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen medger. Medlemsstaternas lagstiftning ska enligt artikel 6.3 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Nationellt har det föreskrivits att uppgifterna i passregistret och identitetskortsregistret hör till de uppgifter som polisen enligt 11 § i polisens personuppgiftslag får behandla för att utföra uppgifter som anknyter till tillståndsförvaltningen och till övervakningsuppgifter inom tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen. Innehållet i de uppgifter som behandlas har preciserats i 12 §. I paragrafens 1 mom. 5 punkten föreskrivs det att för skötseln av ärenden enligt lagen om identitetskort och passlagen får polisen behandla biometriska fingeravtrycksuppgifter och den ansiktsbild som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort eller pass. I 1 mom. 4 punkten föreskrivs det om behandling av fotografier i annan än biometrisk form. Enligt 4 punkten får polisen för syften som avses i 11 § behandla de fotografier av en person och namnteckningsprov som personen har lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om ett tillstånd eller beslut som fotografiet och namnteckningsprovet behövs för.

Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort grundar sig på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Bestämmelserna ska även stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenliga med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Polisen får behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter för att utföra sina uppgifter under de förutsättningar som föreskrivs i polisens personuppgiftslag. Till dessa uppgifter hör exempelvis de biometriska fingeravtrycksuppgifter och den ansiktsbild som avses

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*)

i 12 § 1 mom. 5 punkten i polisens personuppgiftslag och som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort eller pass för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen.

Enligt 15 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag får uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behandlas endast om det är nödvändigt för ändamålet med behandlingen. I 2 mom. föreskrivs om en närmare begränsning av användningen av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och i passlagen. Dessa uppgifter får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. Enligt 3 mom., som preciserades i samband med utfärdandet av bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om identitetskort (RP 206/2020 rd), får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen dessutom användas om det är nödvändigt för att identifiera en person som ansökt om identitetskort eller pass när han eller hon senare ansöker om en identitetshandling, och får med samtycke av den berörda personen användas också för framställning av en sådan handling. För att identifiera en sökande kan biometriska uppgifter till exempel jämföras automatiskt med uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Syftet med jämförelsen av uppgifterna är bland annat att förhindra att någon olagligt uppträder som en annan person och att någon ansöker om identitetskort under flera olika identiteter.

Bestämmelser om radering av uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret finns i 38 § i polisens personuppgiftslag. Den tillåtna bevaringstiden för uppgifter förlängdes i samband med totalreformen av lagen. Personuppgifter som behandlas för utförande av tillståndsförvaltnings- och tillsynsuppgifter ska raderas senast tjugo år från det att beslutet fattades eller förföll eller den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut eller personuppgiften infördes. Det är fråga om den längsta tillåtna bevaringstiden. Uppgifterna ska dock raderas senast ett år efter den registrerades död, om det inte finns särskilda skäl att fortfarande bevara dem. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år. Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande FvUB 8/2021 rd ansett att en maximal bevaringstid på tjugo år är nödvändig också i fråga om biometriska kännetecken för att man ska kunna säkerställa att de som ansöker om identitetskort och pass kan identifieras på ett tillförlitligt sätt. Fingeravtrycksuppgifter i sådana i 17 § 3 mom. i lagen om identitetskort avsedda identitetskort som har utfärdats utan rätt att resa raderas dock senast 30 dygn från det att identitetskortet utfärdades,

Registreringen av fingeravtryck samt identifieringen av sökanden med hjälp av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret har bedömts skydda personens rätt till sina egna personuppgifter och en korrekt användning av dem. Genom att till exempel jämföra sökandens fingeravtryck med fingeravtrycken i databasen kan man försäkra sig om att personen inte ansöker om pass eller identitetskort under flera identiteter och att en handling med sökandens uppgifter utfärdas för endast en person. Fingeravtryck som lagras i databasen kan också användas för att fastställa identiteten till exempel i en situation där chippet i en handling som en person visar upp har gått sönder eller söndrats. Vidare kan identiteten fastställas när en person inte kan visa upp en handling som styrker identiteten till exempel på grund av att handlingen kommit bort eller av någon annan anledning. Genom tillförlitliga och säkra resehandlingar förebyggs också hot mot den inre säkerheten, i synnerhet sådana som hänför sig till gränsöverskridande brottslighet. Registreringen av fingeravtryck och behandlingen av biometriska uppgifter har således bedömts öka både individernas och samhällets säkerhet (se t.ex. RP 234/2008 rd och RP 206/2020 rd). Det har inte ansetts nödvändigt att föreslå ändringar av bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret.

Ett förslag till ändring av bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret ingår i en proposition (RP 121/2025 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen. I propositionen föreslås det att polisen ska ha rätt att använda och lämna ut uppgifter i större utsträckning än för närvarande, bland annat för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet och för att förebygga, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Enligt propositionen ska uppgifter också i större utsträckning än för närvarande få lämnas ut också till Schengens informationssystem samt för att skydda försvaret av landet och skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Det har bedömts att den nuvarande bevaringstiden för biometriska uppgifter fortfarande är nödvändig för att säkerställa en tillförlitlig identifiering av personer i samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna, det vill säga för utförande av uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort. Det har dock föreslagits att tiden för användning av uppgifter inom brottsbekämpningen begränsas striktare till endast tio år från det att uppgifterna infördes i registret. En kortare användningstid fungerar som en skyddsåtgärd som säkerställer att uppgifterna behandlas korrekt.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att ändra giltighetstiden för finska pass och identitetskort till 10 år. Samtidigt föreslås sådana ändringar i lagstiftningen avseende dokumentssäkerhet och ansökningsförfarande som bedöms vara nödvändiga. Enligt de föreslagna bestämmelserna koncentreras ansökningar av personer som är stadigvarande bosatta i Finland till polisen i stället för till Finlands beskickningar i utlandet. Förslaget minskar medborgarnas behov av att ansöka om en ny resehandling minst vart femte år och ger möjlighet att utveckla och ytterligare effektivisera de behöriga tillståndsmyndigheternas verksamhet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att genomföra den riktlinje som regeringen slog fast vid ramförhandlingarna i april 2025 om att förlänga giltighetstiden för finska pass till 10 år. Samtidigt föreslås det också ändringar med samma innehåll i lagen om identitetskort. En förlängning av giltighetstiden för pass och identitetskort till tio år motsvarar allmän europeisk praxis. I de flesta EU-länder är de pass och identitetskort som beviljas myndiga personer i kraft i 10 år. Syftet med förslaget är att minska behovet av att förnya handlingar och utträttandet av ärenden hos myndigheterna samt att göra medborgarnas vardag smidigare och minska den administrativa bördan.

En förlängning av den maximala giltighetstiden är förenad med en ökad risk för kraftiga säsongsvariationer i antalet ansökningar och kundbesök. För att jämna ut dessa variationer innehåller propositionen ett förslag till reglering som gör det möjligt att utnyttja det förenklade ansökningsförfarandet en gång enligt de nuvarande bestämmelserna när lagändringen träder i kraft. Möjligheten kan användas endast för pass och identitetskort som är giltiga i fem år och endast om villkoren i den gällande lagstiftningen uppfylls, bland annat i fråga om tiden från det föregående fingeravtrycksprovet.

För att förbättra säkerheten i passen och identitetskorten med en längre giltighetstid får ansiktshandlingarna i fortsättningen sändas till tillståndsmyndigheten endast av en fysisk person eller juridisk person som har ett företags- och organisationsnummer (FO-nummer) eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-

medlemsstat eller EES-stat. En enskild person som ansöker om pass eller identitetskort kan inte längre själv lämna in sin ansiktsbild till polisen som bilaga till ansökan.

I undantagsfall ska det dock också i fortsättningen vara möjligt att ordna fotograferingen på ett flexibelt sätt. De föreslagna bestämmelserna om ansiktsbilder gäller inte handlingar som utfärdas av utrikesministeriet eller finska beskickningar. Om omständigheterna kräver det ska även polisen ha möjlighet att utnyttja någon annan ansiktsbild som finns tillgänglig. Avsikten är att begränsa antalet pass och identitetskort som söks hos finska beskickningar genom att begränsa rätten att hos beskickningar ansöka om pass och identitetskort som gäller i över ett år till personer som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994). Tillståndsmyndigheten föreslås dock kunna använda prövning i enskilda fall och utfärda en handling med en giltighetstid på högst 10 år.

I propositionen föreslås det också att det i fältet för tilläggsuppgifter i pass för minderåriga finska medborgare antecknas uppgift om den minderåriges vårdnadshavare. Syftet med anteckningen är att göra resorna för familjer smidigare och att stödja förebyggandet av bortföranden av barn i den internationella trafiken. Uppgifter om vårdnadshavare antecknas inte på passets informationssida och lagras inte på passets chip.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms ha betydande ekonomiska konsekvenser, särskilt när det gäller kostnaderna för polisens informationssystem och avtalsarrangemangen. Kostnaderna för informationssystemen beror på omfattningen av de funktionella ändringar som görs, vilket har varit svårt att på ett tillförlitligt sätt bedöma exakt under projektets gång. På täckandet av kostnaderna för pass och identitetskort tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten, och priserna baserar sig på de faktiska kostnaderna på samma sätt som för närvarande. Propositionen har således inte några konsekvenser för polisens anslag, men de anslag som överförs bör kunna användas inom polisen för att jämna ut de resursbehov som följer av skillnaderna mellan lugna och brådskande år. Ändringen förutsätter kontinuerlig prognostisering, beredskap och utveckling av funktionerna vid Polisstyrelsen och polisinsrättningarna. Inom ekonomiförvaltningen betonas i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) att intäkterna från avgifter för pass och identitetskort ska öronmärkas och användas vid Polisstyrelsen och polisinsrättningarna enbart för utgifter som hänför sig till dessa handlingar.

Priset för pass och identitetskort kan bli klart högre än för närvarande, om kostnaderna inte kan skäras ned jämfört med nuläget. De största kostnadsposterna är kostnader för tryckning, certifikat och personal. Kostnaderna för tryckning är avgifter som betalas till tillverkaren av handlingarna och som för närvarande bestäms på basis av priset per enhet. De viktigaste kostnadsposterna har karaktären av fasta kostnader. Enligt Polisstyrelsens preliminära beräkningar kan trycket på att höja prestationsavgiften också enligt den jämnaste prognosmodellen vara cirka 30 euro jämfört med nuläget, om man inte lyckas minska kostnaderna jämfört med 2024 års nivå.

En förlängning av giltighetstiden för pass och identitetskort förutsätter i vilket fall som helst omfattande ändringar i den grundläggande logiken i systemet för identitetskort och pass. Kostnaderna för ändringarna kan grovt uppskattat uppgå till cirka 500 000 euro. Slopandet av det förenklade förfarandet medför enligt Polisstyrelsens preliminära uppskattning ytterligare kostnader på cirka 200 000 euro. I detta sammanhang är motsvarande ändringar i fråga om

identitetskort en positiv faktor, eftersom flera parallella tekniska lösningar inte behöver tas in i systemet.

En förlängning av giltighetstiderna innebär en väsentlig ändring av Polisstyrelsens nuvarande avtalsarrangemang. Det förefaller sannolikt att en ny konkurrensutsättning genomförs, eftersom ändringen sänker avtalsvärdet med upp till tiotals miljoner euro. Dessutom har livscykeln för de handlingar som planerats enligt gällande avtal inte planerats vara tio år utan fem år.

Förslaget är dessutom förenat med en betydande ekonomisk riskfaktor som beror på utvecklingen av kvantberäkningen. Om utvecklingen av kvantberäkningen gör de nuvarande modellerna för kryptering med öppen nyckel osäkra innan internationella standarder för kvantsäkra algoritmer har införts, kan det uppstå ett behov av att förnya de handlingar som utfärdats med krypteringen i fråga. Enligt Polisstyrelsens uppskattning kan kostnaderna för ett sådant mycket omfattande förnyande av handlingarna i förtid uppgå till 150–200 miljoner euro. Handlingar som utfärdats med en giltighetstid på tio år är väsentligt längre i omlopp än handlingar med en giltighetstid på fem år, vilket innebär att om risken realiserar ökar de ekonomiska konsekvenserna. Risken är inte omedelbar och huruvida den realiserar beror på i vilken takt den internationella tekniska utvecklingen sker, men det är skäl att beakta den i den totalekonomiska bedömningen av propositionen. Internationellt samarbete för att utveckla och standardisera kvantsäkra lösningar är ett centralt sätt att hantera risken.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt 5 och 8 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) ska det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet göra en bedömning av konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen då regleringen återverkar på informationsmaterial och informationssystem. De föreslagna bestämmelserna återverkar på flera myndigheters informationssystem och informationsmaterial. Bedömningen har gjorts utifrån Polisstyrelsens brev till inrikesministeriet den 3 oktober 2025 (POL-2025-130425), de remissyttranden som lämnats, Thales DIS Finland Oy:s preliminära bedömning och de sakkunnigdiskussioner som förts under den fortsatta beredningen.

De största konsekvenserna av ändringarna gäller polisens system för identitetskort och pass, vars grundläggande logik kräver omfattande ändringar i fråga om registreringen och hanteringen av uppgifter om giltighetstiden. Det förenklade förfarandet och logiken i anslutning till den avvecklas, och under övergångsperioden ska parallell logik upprätthållas i systemet. Det föreslagna kravet på att de som sänder ansiktsbilder ska ha ett FO-nummer förutsätter också ändringar i polisens befintliga fotoregistersystem för registrering av de aktörer som sänder ansiktsbilder och deras FO-nummer eller motsvarande identifieringskod i passregistret och identitetskortsregistret (de föreslagna 6 b och 6 c § i passlagen samt 12 a och 12 b § i lagen om identitetskort). Likaså ändras datastrukturerna i passregistret och identitetskortsregistret bland annat på grund av att sättet att registrera uppgift om födelseort preciseras.

Ändringarnas slutliga omfattning och kostnaderna för dem beror i väsentlig grad på Polisstyrelsens avtalsarrangemang och kapaciteten hos leverantörerna av informationssystem. Dessa kan inte bedömas slutgiltigt innan innehållet i de föreslagna bestämmelserna har fastställts och avtalsförhandlingarna har framskridit. Enligt Polisstyrelsens preliminära uppskattningar uppgår kostnaderna för ändringarna i informationssystemen grovt uppskattat till minst 700 000 euro. När bestämmelserna i passlagen och lagen om identitetskort är enhetliga påverkar det direkt kostnaderna för genomförandet: skillnader mellan lagarna tvingar till separata informationssystemlösningar som ökar kostnaderna och förlänger genomförandetiden. Kostnadseffekterna av ändringarna i informationssystemen behandlas ovan i avsnitt 4.2.1.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Förslaget har betydande ekonomiska konsekvenser också för infrastrukturen för de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Enligt myndighetens uppskattning minskar en längre giltighetstid för pass och identitetskort leveransvolymerna för medborgarcertifikat. Intäkterna från certifikatinfrastrukturen minskar med uppskattningsvis cirka 5,5 miljoner euro per år efter övergångsperioden. Certifikatkostnaden är enligt finansministeriets förordning (1272/2025) 2,60 euro per handling och kostnadsandelen för medborgarcertifikat som ingår i ett identitetskort 13,49 euro. Den infrastruktur för certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata omfattar utöver medborgarcertifikat också biocertifikat för resehandlingar, certifikat för social- och hälsovården, organisationscertifikat samt den europeiska digitala identitetsplånbok som är under arbete. Kostnaderna för infrastrukturen är i huvudsak fasta kostnader, varvid en minskning av volymen antingen försämrar kostnadsmotvarigheten eller skapar ett tryck på att höja priserna på certifikat också i fråga om andra tjänster.

Polisstyrelsen och polisens tillståndstjänster

Polisstyrelsen har i ett brev till inrikesministeriets polisavdelning den 3 oktober 2025 (POL-2025-130425) gett en mångsidig bedömning av konsekvenserna av en förlängning av den maximala giltighetstiden. Enligt Polisstyrelsen kommer en dubbelt längre giltighetstid för pass att avsevärt minska det totala antalet beslut, men inte direkt halvera det. Det totala antalet påverkas till exempel av förslaget att den maximala giltighetstiden för pass för minderåriga fortsättningsvis ska vara fem år. Av alla passinnehavare är andelen minderåriga cirka 15 procent. Polisstyrelsen bedömer att det totala antalet beslut på längre sikt kommer att ligga på en betydligt lägre nivå än för närvarande. Tillståndsmyndighetens arbetsmängd minskar dock inte i samma förhållande som antalet beslut, eftersom i fortsättningen kommer alla sökande att besöka polisstationen personligen. För närvarande behandlas en betydande del av ansökningarna (uppskattningsvis 30–45 procent) i ett förenklat förfarande utan sökandens personliga närvaro. Det förenklade förfarandet slopas när den maximala giltighetstiden förlängs till tio år.

Enligt Polisstyrelsen kommer antalet kundbesök ändå inte att minska avsevärt när det totala antalet beslut minskar. Polisstyrelsen bedömer att antalet kundbesök minskar med högst cirka 15 procent jämfört med nuläget. Den arbetsmängd som behandlingen av ansökningar medför minskar enligt bedömningen möjligen med högst cirka 30 procent. Antalet anställda kan inte minskas väsentligt utan att det inverkar på polisinsättningarnas kapacitet att möta efterfrågan. En omfattande minskning av personalen skulle sannolikt leda till längre behandlingstider och överbelastning av tidsbokningen. Utöver antalet anställda skulle det sannolikt riktas sparkrav på polisens verksamhetsställen. Polisens tillståndsförvaltning betjänar för närvarande vid flera polisstationer med begränsade öppettider, och dessutom har polisinsättningarna enskilda serviceställen utanför polisstationerna. När efterfrågan minskar och det samtidigt finns ett tryck på att minska kostnaderna kan polisinsättningarna ha praktiska problem med att tillhandahålla sina tjänster på ett geografiskt lika heltäckande sätt som för närvarande.

En förlängning av den maximala giltighetstiden är förenad med en risk för kraftiga säsongsvariationer i antalet ansökningar och kundbesök, vilket polisen har svårt att förbereda sig på i praktiken. För att jämna ut dessa variationer innehåller propositionen ett förslag till reglering som gäller ikraftträdandet och som gör det möjligt att tillämpa det förenklade ansökningsförfarandet enligt de nuvarande bestämmelserna när lagändringen träder i kraft. Möjligheten kan användas endast en gång vid ansökan om pass och identitetskort som är giltiga

i fem år och endast om villkoren i den gällande lagstiftningen uppfylls, bland annat i fråga om tiden från det föregående fingeravtrycksprovet. Under beredningen har företrädare för finansministeriet hörts i ärendet för att säkerställa att det till exempel vid tillämpningen av lagen om grunderna för avgifter till staten eller beredningen av inrikesministeriets avgiftsförordning som utfärdas med stöd av den inte kommer fram några principiella hinder. Eftersom förfarandet sannolikt är snabbare, och också betydligt billigare än det ansökningsförfarande som förutsätter personligt besök, kan det på grund av tillämpningen av lagen om grunderna för avgifter till staten också innehålla ett betydande element av prisstyrning.

Produkterna enligt Polisstyrelsens nuvarande avtal om leverans av pass och identitetskort har inte planerats vara giltiga i 10 år. Därför kan lagstiftningsändringarna förutsätta även stora ändringar i avtalsförhållandena. Uppenbara alternativ är att ändra gällande avtal och förlänga livsrytmen för handlingarna eller att avsluta gällande avtal och ingå ett nytt avtal. Det senare alternativet förutsätter konkurrensutsättning och ett omfattande projekt för ibruktagande som kan ta till och med några år. Avtalet har också ett stort ekonomiskt värde på cirka 100 miljoner euro och innehåller hundratals sidor med tekniska detaljer. Beredningen behöver göras omsorgsfullt för att de handlingar som produceras enligt avtalet fortsättningsvis ska hålla hög kvalitet och vara tillförlitliga.

Utrikesministeriet och finska beskickningar

Antalet pass och identitetskort som utrikesministeriet och finska beskickningar i utlandet utfärdar är litet i förhållande till helheten, men uppgiften är väsentlig med tanke på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna för finska medborgare och personer som stadigvarande vistas i Finland. De föreslagna bestämmelserna om ansiktsbilder gäller inte ansökningar om pass och identitetskort som behandlas av utrikesministeriet eller finska beskickningar. En utvidgning av kravet på FO-nummer till att omfatta utrikesförvaltningens verksamhetsmiljö är inte en ändamålsenlig lösning på grund av utrikesförvaltningens karaktär och verksamhetsmiljöns särdrag. Vid behandlingen av de tjänste- och diplomatpass som hör till utrikesministeriets behörighet är det fråga om en noggrant avgränsad persongrupp i fråga om vilken utrikesministeriet kan sköta fotograferingen på det sätt som det anser vara bäst. Ett undantag från huvudregeln i fråga om utrikesförvaltningen innebär dock en möjlighet att kringgå de nationella bestämmelserna om ansiktsbilder genom att man sköter ärendet vid en utländsk beskickning. Av denna orsak och för att säkerställa utrikesförvaltningens funktionsförmåga föreslås det i propositionen att den maximala giltighetstiden för pass och identitetskort som söks hos beskickningar begränsas till 12 månader för personer som har hemkommun i Finland. Begränsningen gör det möjligt att upprätthålla och koncentrera beskickningsnätverkets servicenivå på behövligt sätt till exempel i förhållande till utlandsfinländarna, när de som bor i Finland enligt de nya bestämmelserna i allt högre grad hänvisas till att sköta ärendet vid polisens verksamhetsställen i Finland för att få en handling med full giltighetstid. Begränsningen innebär inte försämring i fråga om handlingar som beviljas för ett akut behov, såsom nödpass som beviljas för en enda resa och tillfälligt pass som av särskilda skäl utfärdas enligt en snabbare tidtabell, och den innebär således inte en inskränkning av den rörelsefrihet som garanteras i 9 § i grundlagen. Dessutom föreslås det att tillståndsmyndigheten kan använda prövning i enskilda fall och utfärda en handling med en giltighetstid på högst 10 år.

Brottspåföljdsmyndigheten och andra myndigheter

I syfte att möjliggöra flexibilitet och nödvändiga arrangemang i myndigheternas verksamhet föreslås det att det i de föreslagna bestämmelserna föreskrivs om ett undantag från den

huvudregel som gäller tagande av ansiktsbild. Som exempel kan nämnas Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att ansvara för fotograferingen av en person som avtjänar ett fängelsestraff, vilket tillståndsmyndigheten kan tillåta genom sitt eget beslut. Avsikten med de föreslagna bestämmelserna är således inte att orsaka extra olägenheter, kostnader och eventuella risker inom fångvården eller i annan myndighetsverksamhet genom att förutsätta att fotograferingen endast får utföras av aktörer med ett FO-nummer, utan fotograferingen kan med fog och om omständigheterna kräver det också utföras av myndigheten. Behovet av exceptionella arrangemang är dock litet, eftersom myndigheterna i regel har ett FO-nummer.

4.2.3 Konsekvenser för dokumentssäkerheten

En förlängning av giltighetstiden för pass och identitetskort ökar risken för att handlingar missbrukas och försämrar dokumentssäkerheten. Ändringen kan dessutom försämrade passets användbarhet. En central faktor som ökar osäkerheten när giltighetstiden är längre är att det finns sådana handlingar i omlopp vars säkerhetsdetaljer är äldre än de nuvarande. Detta gäller både handlingens fysiska säkerhetsdetaljer och chippets datasäkerhet. En enskild handlings säkerhet ska hålla dubbelt längre. När en passmodell används i 10 år ska dess säkerhetsdetaljer hålla upp till 20 år, i stället för nuvarande 10 år. Ju längre ett enskilt pass är giltigt och samma passmodell är i omlopp, desto mer lockande kan det bedömas bli för förfalskare.

Förfalskning av handlingar är internationellt sett betydande brottslig verksamhet som ofta bottnar i organiserad brottslighet. Enligt Centralkriminalpolisen har missbruk av resehandlingar samband med bland annat ordnande av olaglig inresa och människohandel. Användningen av förfalskade och manipulerade handlingar möjliggör gränsöverskridande brottslighet, där en person med en handling som utfärdats av en myndighet uppträder som någon annan eller under påhittad identitet. När giltighetstiden är längre kan en enskild förfalskad eller manipulerad handling användas för brottslig verksamhet under en tid som är dubbelt så lång som för närvarande.

Det internationellt sett mest betydande hotet mot resehandlingars säkerhet hänför sig till utvecklingen av kvantberäkning. I och med kvantberäkningen kan modellerna för kryptering med öppen nyckel bli osäkra, för när tekniken utvecklas tillräckligt långt är det möjligt att härleda en privat nyckel från en öppen nyckel. Detta gäller inte bara pass, utan samhällets olika sektorer på bred front. När giltighetstiden förlängs stiger den genomsnittliga åldern för det krypteringsskydd som finns i pass och identitetskort, vilket innebär att i fråga om en allt större del av de utfärdade handlingarna riskerar en enskild algoritm för kryptering att brytas samtidigt. Även om säkerhetsapplikationerna i chippen på pass kan uppdateras i fråga om nya handlingar som utfärdas under produktionsperioden, kan krypteringen i redan utfärdade handlingar inte uppdateras utan att handlingen byts ut. Syftet med de lösningar som föreslås i propositionen är inte att lösa denna risk genom att begränsa giltighetstiden. Den egentliga lösningen på problemet är att kvantsäkra algoritmer tas i bruk, vilket förutsätter samordning och standarder på internationell nivå och EU-nivå. Efter de föreslagna lagändringarna genomförs beredskapen i fråga om kvantsäkerhet i Finland i enlighet med alleuropeisk praxis genom att man stöder och påverkar ICAO-standarderna och utvecklingen på EU-nivå, inte genom en begränsning av handlingarnas giltighetstid.

Inrikesministeriet har under den fortsatta beredningen utrett olika EU- och EES-länders ståndpunkter om hur det hot som kvantberäkning utgör inverkar på handlingarnas giltighetstid. I merparten av EU- och EES-länderna – bland annat i Tyskland, Luxemburg, Estland, Lettland, Slovenien, Österrike, Polen, Ungern, Kroatien, Danmark och Schweiz – är den maximala giltighetstiden för resehandlingar tio år, och enligt utredningen planerar inget av länderna att förkorta giltighetstiden på grund av kvanthot. I likhet med Finland intog Sverige för två

decennier sedan en avvikande roll genom att 2005 införa en giltighetstid på fem år, dock av allmänna skäl som hänförde sig till dokumentssäkerheten och inte uttryckligen på grund av hot som beror på kvantberäkning. Inom EU-länderna verkar Tyskland vara i framkant när det gäller att utveckla kvantsäkra lösningar. Landet har byggt upp en prototyp av identitetskort i vilka ingår både en kvantsäker modell och en hybridmodell för ICAO:s två centrala säkerhetsmekanismer. Vissa EU-länder bedömer att en hybridlösning internationellt sett är den mest sannolika omställningsvägen, och då behöver giltighetstiden på tio år sannolikt inte heller förkortas i framtiden. Estland har gjort en uppdatering av chippet på pass under avtalsperioden för att upprätthålla säkerheten utan att förkorta giltighetstiden. Den internationella konsensusen verkar också understödja att kvantsäkra algoritmer tas i bruk så snabbt som möjligt på ett samordnat sätt via ICAO- och EU-processerna i stället för nationella ensidiga begränsningar av giltighetstiden.

Thales DIS Finland Oy har under den fortsatta beredningen konstaterat att beredskapen för den risk som hänför sig till kvantberäkning bör beaktas redan i samband med avtalsförhandlingarna, eftersom ibruktagandet av kvantsäkra algoritmer förutsätter att säkerhetsapplikationerna i chippet på pass uppdateras i nya handlingar, vilket bör anges i produktionsavtalet. I fråga om redan beviljade handlingar förutsätter kvantskiftet att handlingarna förnyas, vilket medför ökade kostnader när giltighetstiden förlängs.

Dokumentssäkerheten påverkas också av att ansiktsbildens användbarhet som ett viktigt biometriskt kännetecken försämras. Ju äldre ansiktsbilden i passet är, desto osäkrare är identifieringen av personen i fråga. De föreslagna bestämmelserna begränsar sändandet av ansiktsbilder till enbart aktörer med ett FO-nummer eller motsvarande identifieringskod i en EU- eller EES-stat. FO-numret gör det möjligt att via företags- och organisationsdatasystemet i efterhand ta reda på vem som sänt ansiktsbilden, vilket främjar ansvarsfullheten och förebygger missbruk. Den föreslagna regleringen kan till denna del bedömas förbättra spårbarheten och ansvarsfullheten i fråga om ansiktsbilder, även om den inte eliminerar alla risker när det gäller manipulation av ansiktsbilder.

4.2.4 Konsekvenser för näringsidkare och företag

I propositionen har två slag av konsekvenser identifierats när det gäller närings- och företagsverksamheten. Enligt förslaget får ansiktsbilder sändas endast av en aktör som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. Kravet på FO-nummer är en lättare lösning än den handelsregistermodell som var på remiss och den registreringsmodell som övervägdes under den fortsatta beredningen. Denna lösning förutsätter inget separat myndighetsregister och skapar inga nya administrativa förfaranden. Merparten av näringsidkarna, föreningarna och andra sammanslutningar har redan ett FO-nummer, vilket innebär att kravet i praktiken inte begränsar fotograferingsverksamheten i någon större utsträckning.

Kravet på FO-nummer begränsar inte rätten att sända ansiktsbilder till aktörer inom en viss bransch, utan bilderna kan sändas av alla aktörer med ett FO-nummer. En jämlik behandling av aktörer inom EU- och EES-området säkerställs genom att motsvarande utländska identifieringskoder för företag eller organisationer godkänns vid sidan av FO-numret. Lösningen svarar mot de krav på fri rörlighet för tjänster inom EU som lyftes fram under remissbehandlingen.

Å ena sidan förpliktar de föreslagna bestämmelserna största delen av dem som ansöker om pass och identitetskort att anlita en fotograf med ett FO-nummer, vilket upprätthåller efterfrågan på yrkesfotografer. Å andra sidan minskar en längre giltighetstid på tio år behovet att ta

ansiktsbilder, vilket återspeglas i fotograferingsbranschen oberoende av vilken regleringsmodell för ansiktsbilder som tillämpas. Under remissbehandlingen uttryckte aktörer inom fotograferingsbranschen oro över branschens livskraft till följd av förlängningen av giltighetstiden. Modellen med FO-nummer tryggar ställningen för befintliga aktörer inom branschen, till skillnad från en lösning där fotograferingen helt och hållet har överförts till tillståndsmyndigheten.

Kravet på FO-nummer utesluter fysiska personer som inte har ett FO-nummer. I praktiken gäller detta privatpersoner som inte bedriver näringsverksamhet. Begränsningen är ändamålsenlig för att säkerställa spårbarheten och ansvarsfullheten i fråga om ansiktsbilder, eftersom FO-numret gör det möjligt att i efterhand entydigt identifiera den aktör som sänt bilden. En enskild näringsidkare som vill leverera ansiktsbilder kan skaffa ett FO-nummer i MinSkatt.

De föreslagna bestämmelserna har konsekvenser för näringsidkare som är verksamma eller vill vara verksamma i landskapet Åland. Även om riket enligt 27 § 26 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har lagstiftningsbehörighet i fråga om pass och identitetskort i Finland, har landskapet enligt 11 § i den lagen rätt att inskränka rätten att i landskapet utöva rörelse eller yrke som näring för den som inte har hembygdsrätt. I landskapet Åland förutsätter idkande av näring näringsrätt enligt landskapslagen om rätt att utöva näring (ÅFS 1996:47). Förslaget ändrar inte heller indirekt de allmänna förutsättningarna för idkande av näring på Åland, men de aktörer som sänder ansiktsbilder ska beakta dem när de bedriver verksamhet i landskapet.

Förslaget har konsekvenser för internationellt verksamma företag och näringsidkare, i synnerhet till den del företagen själva har ordnat fotograferingen för sina anställda. De föreslagna bestämmelserna förutsätter i fortsättningen att de som sänder ansiktsbilder har ett FO-nummer eller en motsvarande identifieringskod som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. Kravet försätter inte internationellt verksamma företag i en oskäligen ställning, eftersom i regel har de företag som bedriver näringsverksamhet ett FO-nummer.

4.2.5 Konsekvenser för jämlikheten och skyddet av personuppgifter

Konsekvenser för jämlikheten

Förslaget har konsekvenser för olika befolkningsgruppers lika möjligheter att skaffa pass eller identitetskort. Skyldigheten enligt 5 § i diskrimineringslagen att bedöma hur åtgärderna påverkar olika befolkningsgrupper förutsätter att man vid bedömningen också granskar sådana grupper för vilka de föreslagna ändringarna kan medföra särskilda fördelar eller nackdelar.

En förlängning av giltighetstiden för pass och identitetskort till tio år leder till glesare kundbesök, vilket underlättar situationen i synnerhet för de personer för vilka upprepade besök hos tillståndsmyndigheten är besvärliga. Äldreombudsmannen har i sitt utlåtande framfört att för en del äldre är det i praktiken mycket svårt eller omöjligt att förnya identitetskortet på grund av nedsatt fysisk funktionsförmåga, bristfällig kollektivtrafik eller brist på digitala färdigheter. Enligt Institutet för hälsa och välfärds befolkningsundersökning uträttar cirka 70 procent av alla personer över 85 år inte ärenden självständigt via e-tjänster. En förlängning av giltighetstiden minskar väsentligt behovet av kundbesök och stöder till denna del de äldres lika möjligheter att ha en giltigt identitetshandling.

En längre giltighetstid är dock också förknippad med konsekvenser som är negativa med tanke på jämlikheten. När det förenklade ansökningsförfarandet slopas innebär det att varje förnyelse av ett pass och ett identitetskort i fortsättningen förutsätter ett personligt besök på polisstationen.

En längre giltighetstid innebär dock inte tätare besök. Ändringen gäller i synnerhet äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer som har begränsade möjligheter att röra sig eller som bor långt borta från serviceställena. Hushåll med låga inkomster, inklusive barnfamiljer, kan uppleva att begränsningen av rätten att ta ansiktsbilder till aktörer med ett FO-nummer medför en merkostnad, även om modellen med FO-nummer är mer omfattande än det tidigare föreslagna kravet på registrering i handelsregistret och därmed bidrar till att förbättra tillgången till fotografer jämfört med det tidigare förslaget. Tillgången till fotograferingstjänster i glesbygden är en faktor som bör följas upp i samband med genomförandet.

När det gäller språkliga minoriteter bedöms förslaget inte ha några särskilda negativa konsekvenser, eftersom tillståndsförvaltningens tjänster redan nu tillhandahålls på båda nationalspråken. De särdrag som gäller utträttande av ärenden i samernas hembygdsområde motsvarar särdragen i fråga om andra invånargrupper i glesbygden.

För att säkerställa en faktisk jämlikhet är det viktigt att Polisstyrelsen inom ramen för sina resurser ytterligare utvecklar särskild service och modeller för uppsökande tjänster för personer för vilka den allmänna skyldigheten att göra ett personligt besök är omöjlig eller oskäligt svår att uppfylla i verkligheten.

Konsekvenser för skyddet av personuppgifter

En förlängning av giltighetstiden för pass och identitetskort inverkar indirekt på det skydd för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen och i artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. En längre giltighetstid innebär att biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret – ansiktsbild och fingeravtryck – i praktiken finns i registret en längre tid än tidigare, eftersom den maximala bevaringstid som föreskrivs i 38 § i polisens personuppgiftslag börjar löpa från det att handlingens giltighetstid gått ut eller beslutet förfallit. Den nuvarande maximala bevaringstiden är 20 år, och den har bedömts vara nödvändig för att säkerställa tillförlitlig identifiering (FvUB 8/2021 rd).

I regeringens proposition RP 121/2025 rd, som för närvarande behandlas i riksdagen, föreslås ändringar i behandlingen av uppgifter i pass och identitetskort och i användningstiderna. Enligt ovannämnda proposition har den nuvarande bevaringstiden för biometriska uppgifter bedömts vara nödvändig för att sköta tillståndsförvaltningens uppgifter, men det föreslås att användningstiden för uppgifter inom brottsbekämpningen begränsas till tio år som en skyddsåtgärd. Den aktuella propositionen ändrar inte bestämmelserna om bevaringstider i polisens personuppgiftslag.

Den faktiska bevaringstiden för biometriska uppgifter i registret ökar avsevärt till följd av propositionen. Eftersom biometriska uppgifter enligt gällande lagstiftning får bevaras i registret i högst cirka 25 år – en giltighetstid på fem år och en maximal bevaringstid på 20 år – innebär en giltighetstid på tio år på motsvarande sätt högst cirka 30 år. Den faktiska förlängningen av bevaringstiden med fem år beror inte på ändringen av polisens personuppgiftslag, utan på att den giltighetstid från vilken bevaringstiden börjar löpa skjuts fram. Denna konsekvens bör observeras uttryckligen, även om bestämmelserna om den maximala bevaringstiden inte ändras.

Grundlagsutskottet har i flera utlåtanden betonat att biometriska uppgifter är känsliga uppgifter som hör till kärnan i en grundläggande rättighet och i fråga om vilka behandlingen ska begränsas till vad som är nödvändigt och en förlängning av bevaringstiden förutsätter synnerligen vägande skäl (GrUU 37/2024 rd, GrUU 51/2018 rd och GrUU 18/2018 rd). En förlängning av den faktiska bevaringstiden för känsliga biometriska uppgifter med fem år motiverad endast om det

är nödvändigt för att tillståndsförvaltningens uppgifter ska kunna skötas på behörigt sätt. Detta stöds av att sökande i och med en längre giltighetstid mer sällan sköter ärendet i fråga hos tillståndsmyndigheten, vilket gör det allt viktigare att tidigare fingeravtrycksuppgifter finns tillgängliga i registret för att säkerställa en tillförlitlig identifiering av sökanden. Med andra ord har en längre bevaringstid för biometriska uppgifter i registret i praktiken samband med de ursprungliga behandlingsändamål för vilka uppgifterna har samlats in. Propositionens förhållande till RP 121/2025 rd beskrivs närmare i avsnitt 11.

Anteckning av uppgifter om vårdnadshavare i pass för minderåriga har konsekvenser för skyddet för privatlivet och för personuppgifter. Anteckning av vårdnadshavarnas namn och vårdnadsförhållande är behandling av personuppgifter som har samband med det skydd för privatlivet som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Uppgift om vårdnad avslöjar ett familjeförhållande och är en uppgift som hör till kärnan i privatlivet. Uppgiften i handlingen kan läsas visuellt av alla som granskar passets sida i fråga. Tillgången till uppgiften är därmed större än en uppgift som bevaras endast i registret. Grunden för behandlingen är att trygga barns säkerhet och förhindra bortföranden av barn, vilket är ett godtagbart syfte. Proportionaliteten i behandlingen stöds av att undantag från att anteckna uppgifter kan göras i situationer som hänför sig till omhändertagande och spärrmarkeringar samt enligt tillståndsmyndighetens prövning i andra situationer där riskerna med att anteckna uppgifterna kan bedömas vara större än nyttan av anteckningen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I propositionen föreslås det att det så kallade förenklade ansökningsförfarandet slopas när giltighetstiden för pass och identitetskort förlängs till 10 år. Det förenklade förfarandet enligt den gällande lagstiftningen möjliggör att i genomsnitt varannan ansökan kan göras elektroniskt utan att sökanden behöver besöka tillståndsmyndigheten. Den betydligt längre giltighetstiden innebär att sökanden skulle besöka myndighetens verksamhetsställe i genomsnitt med endast cirka 20 års mellanrum, vilket anses vara ett alldeles för långt tidsintervall med tanke på utfärdandet av pass och identitetskort och handlingarnas säkerhet och tillförlitlighet.

Vid beredningen av propositionen behandlades ett alternativ enligt vilket giltighetstiden skulle ha graderats mer än vad som nu föreslås, eftersom förändringar i ansiktet i synnerhet hos små barn är avsevärt snabbare och effekten på identifierbarheten mer betydande än hos den vuxna befolkningen. Polisstyrelsens analyser av materialet i passregistret visar också i praktiken att åldern är en betydande faktor när ansiktsigenkänning misslyckas. Om misslyckandena blir fler är det inte bara ett problem med tanke på gränssäkerheten, utan också med tanke på passinnehavaren, eftersom en misslyckad identifiering också kan förhindra eller fördröja en gränsövergång och i extrema fall leda till misstanke om brott. I fråga om giltighetstiden för pass som utfärdas för under 18-åringar övervägdes ett alternativ där den maximala giltighetstiden för pass och identitetskort som utfärdas för personer under 5 år skulle vara tre år.

Eftersom säkerhetsriskerna med ansiktsbilder ökar i och med att giltighetstiderna förlängs, har missbruk, såsom användningen av en bild på en annan person eller en manipulerad bild som kombinerar drag hos flera än en person, vid beredningen identifierats som en särskild risk. En av få metoder för att svara på säkerhetsrisken genom reglering skulle var att föreskriva att ansiktsbilden ska tas av tillståndsmyndigheten. Att överföra fotograferingen av passbilder till tillståndsmyndighetens uppgifter uppskattades vid beredningen medföra kostnader på 1–2 miljoner euro per år, om den utrustning som behövs är tillgänglig och så långt som möjligt automatiserad. De är dock möjligt att den fotograferingsutrustning som finns på marknaden inte

i tillräcklig utsträckning skulle beakta de olika ljusförhållandena vid varje polisstation. De strukturella lösningar som behövs skulle enligt en preliminär uppskattning medföra kostnader av engångsnatur på mellan 400 000 och 700 000 euro. Ibrukttagandet av fotoautomatik som hjälper användaren kan dessutom uppskattas medföra kostnader av engångsnatur på 300 000 euro för informationssystem, och integreringen av fotoutrustningen sådana kostnader på cirka 50 000 euro. Denna nya helhet kräver också att myndigheten inrättar en befattning för en sakkunnig som är specialiserad på insamling av biometriska uppgifter. Man skulle på lång sikt behöva täcka kostnaderna i sin helhet genom priserna på handlingarna, vilket innebär att myndighetens fotograferingsuppgift skulle medföra ett något högre tryck på att höja priserna. Den totala kostnaden för sökanden skulle dock eventuellt minska jämfört med nuläget, eftersom införskaffandet av passfotot skulle ingå i ärendet vid tillståndsmyndigheten. Internationellt sett finns det tecken på att man i andra länder har övergått eller håller att övergå till den här typen av förfarande på grund av den tekniska utvecklingen och det ökade missbruket.

Ett annat alternativ för hur passfotograferingen ska skötas är att göra verksamheten tillståndspliktig. Detta skulle kräva att två helt nya administrativa processer utformas. För det första behöver det utformas en process för beviljande av tillstånd för fotoateljéerna och för det andra en process för tillsyn över tillstånden. De kostnader för informationssystem som processerna förutsätter uppgår vid inrättandet av processerna till cirka 1 000 000 euro och de årliga kostnaderna till cirka 150 000 euro. Arbetskraftskostnader på cirka 500 000 euro uppkommer vid inrättandet av processerna och därtill medför båda processerna årliga arbetskraftskostnader på minst 300 000 euro, dvs. sammanlagt 600 000 euro per år. Med denna modell kommer man dock inte i närheten av den säkerhetsnivå som uppnås om fotograferingen överförs till polisen, och det skapas en helt ny administrativ process, vilket inte är i linje med regeringsprogrammets mål för avveckling av normer.

De kostnader som uppkommer kan i princip tas ut hos fotoateljéerna i form av tillståndsavgifter. Även om de kostnader som uppkommer i denna modell inte höjer tillståndsavgifterna för pass och identitetskort på samma sätt som i den modell där myndigheten ansvarar för ordnandet av fotograferingen, är denna modell i praktiken betydligt dyrare för sökandena. Priset på fotograferingen skulle inte ingå i tillståndsavgiften, utan sökanden skulle behöva skaffa passfotot separat. Eftersom tillståndsförfarandet innebär extra kostnader för fotoateljéerna, är det med tanke på de allmänna lagbundenheterna för affärsverksamheten uppenbart att kostnaderna skulle behöva täckas genom att priset på passbilder höjs. Grovt uppskattat kan det konstateras att den kostnad som behandlingen av ansökan medför för sökanden skulle vara cirka 20 högre jämfört med den modell där myndigheten tar bilden.

En längre giltighetstid kan öka säkerhetsriskerna också i fråga om gamla handlingar. Enligt den gällande lagstiftningen utfärdas ett nytt pass eller identitetskort utan att den tidigare handlingen samlas in eller makuleras fysiskt. Det att handlingen upphävs i registret syns endast för finska myndigheter, och upphävningen kan inte kungöras internationellt. Således är det möjligt att använda en handling utanför Finland, om den ursprungliga giltighetstid som antecknats i handlingen inte har gått ut, vilket innebär att sådana handlingar kan vara värdefulla för kriminella aktörer. Problemet omfattning kan öka i och med en längre giltighetstid. Många andra stater samlar antingen in den gamla resehandlingens eller makulerar den fysiskt. Motsvarande förslag till reglering övervägdes också i Finland, eftersom det kan förbättra säkerheten i processen och kompensera för de risker som en längre giltighetstid medför.

För att bättre kunna förutse de resurser som tillståndsmyndigheten behöver och minska risken för att tillståndsförfarandet blir överbelastat behandlades vid beredningen ett alternativ där förlängningen av giltighetstiden för identitetskort skulle inledas till exempel fem år senare än i fråga om pass. På det sättet skulle variationsperioderna växla när det gäller efterfrågan på pass

och identitetskort. Lösningarna i fråga om identitetskortens giltighetstid och prissättning påverkar avsevärt efterfrågan, finansieringen av polisens tillståndsförvaltning och hur smidigt verksamheten fungerar. Stora säsongsvariationer i antalet utfärdade handlingar kan i sin tur öka trycket på att anpassa nätverket av verksamhetsställen och personalstyrkan, vilket kan leda till rusning och förlängda behandlingstider. Om den maximala giltighetstiden för identitetskort förlängs samtidigt som i fråga om pass medför det störst variation. Samtidigt kan efterfrågan på identitetskort förväntas minska betydligt, om giltighetstiden för identitetskort inte förlängs, medan efterfrågan på 10-åriga pass ökar.

Alternativ för införande av uppgifter om vårdnadshavare

Under beredningen bedömdes flera alternativ i fråga om hur uppgifter om vårdnadshavare ska antecknas i pass för minderåriga. Som ett så kallat nollalternativ bedömdes nuläget, där uppgifter om vårdnadshavare inte alls antecknas i pass och man för att förhindra bortförande av barn förlitar sig på mekanismerna i Haagkonventionen om internationella bortföranden av barn och registreringar i Schengens informationssystem. Nackdelen med nollalternativet är att gränskontrollmyndigheten inte genom resehandlingen har omedelbar tillgång till informationen om vem som är vårdnadshavare för ett minderårigt barn.

För det första behandlades ett alternativ enligt vilket vårdnadshavarnas namn trycks på passets informationssida i ett visuellt läsbart format. Fördelen med detta alternativ är att gränskontrollanten kan se informationen utan tekniska hjälpmedel. Alternativet förkastades eftersom den tryckta informationen inte kan uppdateras under passets giltighetstid, passet skulle innehålla felaktiga uppgifter om vårdnaden ändrades och uppgiften kan ses av alla som granskar passet, vilket kan medföra risker till exempel vid situationer med våld i nära relationer, spärrmarkeringar och omhändertaganden.

Som ett andra alternativ bedömdes införandet av uppgiften om vårdnadshavare i passets chip, med motsvarande skydd som för uppgifter om fingeravtryck, så att uppgifterna kan läsas enbart av myndigheter som har särskild rätt att avläsa informationen. Alternativet förkastades bland annat eftersom det skulle vara mycket dyrt att genomföra och det inte finns kännedom om att motsvarande förfarande har genomförts någon annanstans, vilket innebär att det inte finns några färdiga modeller för genomförandet. Enligt Polisstyrelsens expertbedömning är det dessutom osannolikt att andra länder skulle ta i bruk de systemändringar som behövs för att läsa en enskild uppgift i sådana pass som utfärdas av endast en stat. Som jämförelse kan det konstateras att endast 12 länder på 20 år har infört möjligheten att avläsa fingeravtryck i finska pass, även om lagandet av fingeravtryck i chip är en internationell standard.

Som ett tredje alternativ bedömdes en modell, enligt vilken uppgiften om vårdnadshavare registreras i passets chip i den öppna datastrukturen DG11 (Custody Information) i enlighet med ICAO-standarderna. Alternativet förkastades, eftersom den information som lagrats i chipet kan avläsas med en sedvanlig chipläsare vid alla gränser i världen och avsevärt ökar tillgången till informationen jämfört med enbart en visuell anteckning. Det begränsade användningsbehovet ställt i relation till den utvidgade tillgången till informationen uppfyllde inte proportionalitetskravet i fråga om begränsningen av de grundläggande fri- och rättigheterna. Alternativet skulle dessutom ha medfört extra kostnader för uppdatering av programmet för passets chip och Polisstyrelsens avtal om handlingar.

Som ett fjärde alternativ bedömdes en modell, enligt vilken uppgiften om vårdnadshavare registreras endast i passregistret. Fördelen med alternativet är att registeruppgifterna uppdateras automatiskt ur befolkningsdatasystemet och således alltid är uppdaterade. Nackdelen med

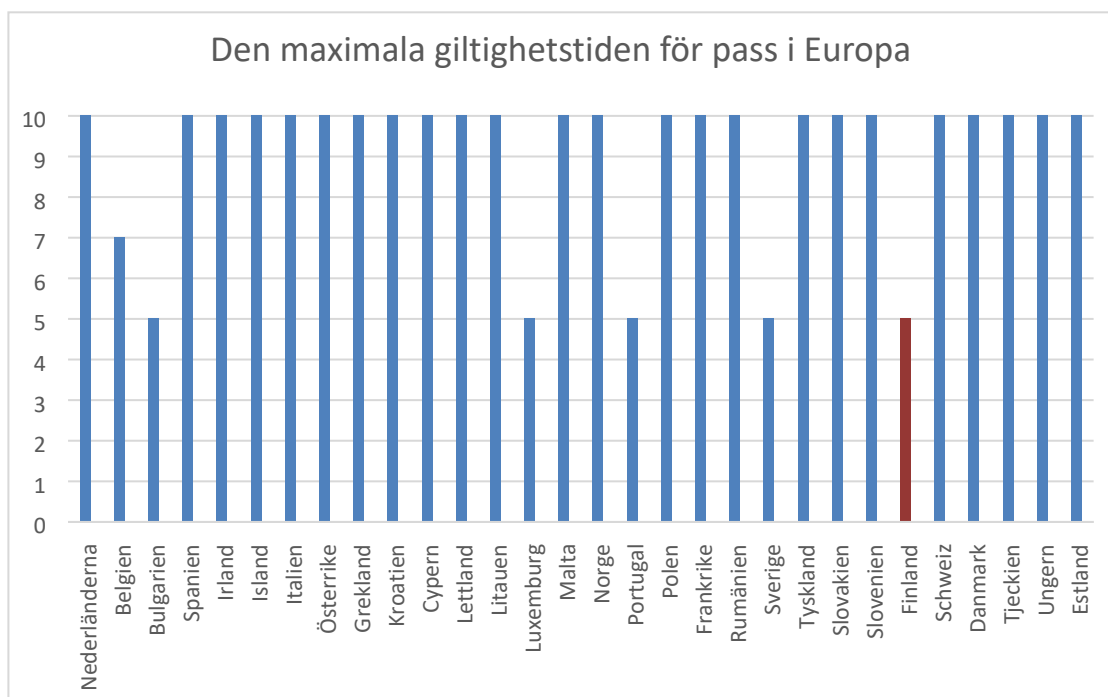
alternativet är att uppgiften endast är tillgänglig för finska myndigheter och inte för utländska gränskontrollmyndigheter. Alternativet är således inte helt förenligt med målet att göra internationella resor smidigare för familjer.

Till propositionen valdes det femte alternativet, där uppgiften om vårdnadshavare antecknas i fältet för tilläggsuppgifter i passet och dessutom förs in i passregistret. Fördelen med att uppgiften antecknas i en fysisk handling är att gränskontrollmyndigheten ser den utan en chipläsare. Alternativet förutsätter inte att datastrukturen i passets chip ändras eller att passets utseende ändras på informationssidan, vilket begränsar både de tekniska och kostnadsmissiga konsekvenserna. Uppgifter som antecknats i fältet för tilläggsuppgifter kan inte uppdateras efter att passet har utfärdats. Uppgifter som förs in i registret kan däremot uppdateras automatiskt ur befolkningsdatasystemet. I propositionen ingår skyddsmekanismer, med stöd av vilka uppgift om vårdnadshavare inte antecknas i situationer som hänför sig till omhändertagande eller spärrmarkeringar eller andra risksituationer. Det kan dock konstateras att det inte finns tillförlitliga forskningsdata om i vilken utsträckning införandet av uppgiften om vårdnadshavare i passet faktiskt förhindrar bortföranden av barn jämfört med mekanismerna i Haagkonventionen och registreringar i Schengens informationssystem.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Den maximala giltighetstiden för pass fastställs i allmänhet inte genom EU-bestämmelser eller internationella avtal, utan det föreskrivs i regel om detta i respektive lands nationella lagstiftning. Ett undantag är tillfälliga pass och pass som utfärdas av utan fingeravtryck tillfälliga skäl. Giltighetstiden för dessa får enligt rådets förordning (EG) nr 2252/2004 inte få överstiga 12 månader. Förordningen gäller säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna. Enligt FN:s internationella civila luftfartsorganisations (ICAO) definitioner av maskinläsbara resehandlingar ska giltighetstiden för pass inte vara längre än 10 år. ICAO har konstaterat att en kortare giltighetstid för handlingar kan vara värd att överväga, för att en handling ska kunna uppdateras tillräckligt snabbt i takt med den tekniska utvecklingen.

Medlemsstaterna i EU har förhållit sig till giltighetstiden på mycket olika sätt och det har inte formats någon enhetlig allmäneuropeisk linje, utan flera modeller används. I en mer omfattande jämförelse har den maximala giltighetstiden i största delen av Europa dock fastställts till 10 år: I 24 länder av 30 är den maximala giltighetstiden för pass 10 år, i sex länder, inklusive Finland, är den fem år och i ett land sju år. Det är värt att notera att Sverige avviker ganska tydligt från andra europeiska länder. I Sverige är pass och identitetskort som utfärdas för 12-åringar och personer som är äldre än 12 år giltiga i fem år och för under 12-åringar endast i tre år. Inget land i Europa utfärdar pass med tio års giltighetstid för alla åldersgrupper. I de europeiska jämförelseländerna är pass för barn eller minderåriga giltiga i fem år eller en kortare tid.

I fråga om giltighetstiden för identitetskort har man vid beredningen också behandlat en regleringsmodell som tillämpas i vissa andra EU-länder, genom vilken det gjorts möjligt för personer som fyllt 70 eller 75 år att få en giltighetstid på över 10 år för att minska behovet för äldre att utträta ärenden. Modellen används i någon form i Bulgarien, Belgien, Kroatien, Tjeckien, Spanien och Slovenien.

6 Remissvar

6.1 Inledning

Inrikesministeriet begärde utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av passlagen och lagen om identitetskort. Begäran om utlåtande publicerades på webbplatsen utlåtande.fi den 22 december 2025. Remisstiden gick ut i den 16 februari 2026 i fråga om det finskspråkiga utkastet till proposition. Det huvudsakliga innehållet och lagförslaget i det svenskspråkiga propositionsutkastet var på remiss mellan den 8 januari 2026 och den 5 mars 2026. Remisstiden för båda språkversionerna var åtta veckor.

Sammanlagt lämnades 35 utlåtanden, varav 15 från dem som ombetts yttra sig och 20 från andra aktörer. Begäran om utlåtande sändes till Ålands landskapsregering, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Centrankriminalpolisen, kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket, Migrationsverket, justitiekanslersämbetet, justitieministeriet, Polisstyrelsen, försvarsministeriet, Gränsbevakningsväsendet, skyddspolisen, Finlands Yrkesfotografer rf, Finlands Fotohandels Förbund FKL rf, dataombudsmannens byrå, Tullen, utrikesministeriet, Utlandsfinländarparlamentet/Finland-Samfundet samt finansministeriet. Utöver dem som fått begäran om utlåtande lämnades utlåtanden av Alofon Oy, E-P:n Kuvapalvelu Oy, Kuvamestarit, Seikku Consulting,

Resebranschens förbund i Finland rf, Thales DIS Finland Oy, äldreombudsmannen och 13 enskilda personer. Ett sammandrag av utlåtandena finns tillgängligt på finska på inrikesministeriets projektsidor (SM020:00/2025).

6.2 Förlängning av giltighetstiden

Förlängningen av giltighetstiden till tio år understöddes i flera utlåtanden. I synnerhet Gränsbevakningsväsendet, Tullen, utrikesministeriet, äldreombudsmannen, Resebranschens förbund i Finland rf, Finland-Samfundet och flera enskilda personer förhöll sig positivt till förslaget. Ålands landskapsregering understöder propositionen i sin helhet.

I säkerhetsmyndigheternas utlåtanden framfördes kritiska synpunkter. Polisstyrelsen rekommenderade inte en längre giltighetstid som sådan, utan bedömde att den försämrar dokumentets säkerheten på flera sätt: passets säkerhetsdetaljer föråldras, chipets datasäkerhetsarkitektur föråldras och ansiktets biometriska användbarhet försämras. Polisstyrelsen förordade att en längre giltighetstid inte tas i bruk utan en designreform av passet. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ansåg att förlängningen inte kan rekommenderas innan kvantsäkra lösningar har tagits i bruk. Thales DIS Finland Oy konstaterade i likhet med Polisstyrelsen att en förlängning av giltighetstiden förutsätter en designreform av passet, och företaget bedömer att 15–18 månader behöver reserveras för en sådan. Centralkriminalpolisen konstaterade i sitt utlåtande att det i propositionsutkastet saknas en lägesbild av användningen av resehandlingar i kriminell verksamhet. Enligt Centralkriminalpolisen är förfalskning av handlingar en global kriminell verksamhet som ofta utgår från organiserad brottslighet, och missbruket av resehandlingar har ofta en koppling till ordnande av olaglig inresa och människohandel. Med anledning av remissvaren har till avsnitt 4.2.3 fogats ett stycke om sambandet mellan organiserad brottslighet och missbruk av resehandlingar och en noggrannare konsekvensbedömning i fråga om förebyggandet av arrangemang för olaglig inresa och människohandel. Skyddspolisens understödde i sitt utlåtande bestämmelserna om ansiktsbilder med tanke på dokumentets säkerheten.

De aktörer som företräder fotograferingsbranschen – Finlands Yrkesfotografer rf, Finlands Fotohandels Förbund rf, E-P:n Kuvapalvelu Oy och Kuvamestarit – motsatte sig förlängningen av giltighetstiden och bedömde att den kommer att leda till en halvering av efterfrågan på fotograferingstjänster och innebär ett hot mot verksamhetsförutsättningarna för företagen inom branschen.

Responserna har beaktats vid den fortsatta beredningen och med anledning av den gjordes flera ändringar. I propositionen togs det in en mer heltäckande bedömning än tidigare av de säkerhetsrisker som är förenade med förlängningen av giltighetstiden, såsom de risker som utvecklingen av kvantberäkningen medför för dokumentets säkerheten samt omfattningen av de ekonomiska konsekvenserna om risken eventuellt realiserar. När det gäller själva giltighetstiden anses det dock fortfarande i regeringspropositionen att det är motiverat att som huvudregel övergå till 10 års giltighetstid i enlighet med alleuropeisk praxis. Det föreslås att den maximala giltighetstiden för pass för minderåriga fortsättningsvis ska vara fem år.

6.3 Bestämmelser om ansiktsbilder

Förslaget som var på remiss, enligt vilket ansiktsbilder får tas endast av sådana aktörer inom fotograferingsbranschen som är registrerade i handelsregistret, fick omfattande kritik. Polisstyrelsen ansåg att kravet på registrering i handelsregistret inte löser de centrala säkerhetsproblemen med passfotograferingen och föreslog att fotograferingen överförs till en myndighet. Justitiekanslern ansåg att bestämmelserna är rättsligt oklara. Tullen bedömde att

kravet på registrering i handelsregistret är problematiskt med tanke på konkurrensneutraliteten och ansåg att man inte genom kravet uppnår en tillräcklig säkerhetsfördel i förhållande till den begränsning av näringsfriheten som det utgör. I flera utlåtanden fästes också uppmärksamhet vid proportionaliteten när det gäller kravet på registrering i handelsregistret i förhållande till kraven på fri rörlighet för tjänster inom EU.

Med anledning av remissvaren har modellen med handelsregistret strukits ur propositionen. Vid den fortsatta beredningen bedömdes också en modell som baserar sig på registrering i Polisstyrelsens register, där det skulle ha varit möjligt att registrera sig som leverantör av ansiktsbilder oberoende av bransch. Denna registreringsmodell skulle ha löst de juridiska problemen med handelsregistermodellen, men skapat ett nytt myndighetsregister och ett nytt administrativt förfarande. Vid den fortsatta beredningen stannade man för en administrativt lättare modell med FO-nummer, där ansiktsbilden får lämnas till tillståndsmyndigheten av en aktör som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. Modellen förutsätter inget separat myndighetsregister och utnyttjar det befintliga systemet med företags- och organisationsnummer. Modellen är juridiskt sett mer hållbar än kravet på registrering i handelsregistret, i synnerhet med tanke på den fria rörligheten för tjänster inom EU och näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen.

Tullen fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att kravet på registrering i handelsregistret i den proposition som var på remiss inte hade bedömts i förhållande till näringsfriheten och inte i enlighet med proportionalitetsprincipen. Enligt Tullen framgick det inte av motiveringen på vilket sätt bildernas kvalitet och tillförlitlighet förbättras genom de föreslagna bestämmelserna. Modellen med FO-nummer svarar på det proportionalitetskrav som Tullen lyft fram, eftersom den inte begränsar verksamhetsmöjligheterna utifrån bransch och den är det administrativt sett enklaste av de bedömda alternativen.

I utlåtandena framfördes också ett EU-rättsligt perspektiv. Kravet på registrering i handelsregistret ansågs vara problematiskt med tanke på den fria rörligheten för tjänster enligt artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom det i praktiken skulle ha hindrat aktörer som är etablerade i andra medlemsstater från att tillhandahålla tjänster för ansiktsfotografering i Finland. I modellen med FO-nummer säkerställs jämlig behandling av aktörer inom EU- och EES-området genom att motsvarande utländska identifieringskoder för företag eller organisationer godkänns vid sidan av det nationella FO-numret.

I en enskild persons utlåtande fästes uppmärksamhet vid det konstaterande som framfördes i motiveringen till lagutkastet, enligt vilket myndighetens analyser av registermaterialet visar att åldern är en betydande faktor vid ansiktigenkänning. Enligt den som lämnat utlåtandet motiverades hänvisningen inte närmare, och i motiveringsdelen önskades preciseringar om typen av analyser, analysernas kvalitet och de resultat som uppnåts. Dessutom framfördes det i utlåtandet att den gällande lagstiftningen inte ger myndigheten behörighet att testa programvaror för ansiktsidentifiering som baserar sig på artificiell intelligens för att göra analyser av barns ansiktsbilder utifrån registermaterialet. Under beredningen har Polisstyrelsen gett information om bildanalyser som görs av myndigheter. Polisstyrelsen har vid den fortsatta beredningen när den på begäran har svarat på remissvaren konstaterat att identifieringen av den som ansöker om pass med stöd av 9 § i passlagen och enligt förutsättningarna för utfärdande av identitetskort i 11 § i lagen om identitetskort ska genomföras på ett tillförlitligt sätt. Tillståndsmyndigheten har med stöd av dessa bestämmelser en lagstadgad skyldighet att producera den tjänst och det system som behövs samt att behandla personuppgifter för att säkerställa att identiteten verifieras på ett tillförlitligt sätt.

Enligt Polisstyrelsen har en myndighet med stöd av bestämmelserna om informationshantering och dataskydd inom den offentliga förvaltningen en skyldighet att se till att systemen fungerar och är säkra och att de personuppgifter som behandlas är korrekta. De tröskelvärden som används i algoritmen för maskinell jämförelse av ansiktsbilder är en del av denna skyldighet och ett sätt att säkerställa systemets säkerhet och tillförlitlighet och integriteten hos de personuppgifter som behandlas, för att sökanden ska kunna identifieras på det sätt som krävs enligt lagen. Polisstyrelsen hänvisar också till artikel 32 i EU:s allmänna dataskyddsförordning, enligt vilken den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet ska vidta tekniska och organisatoriska åtgärder som är lämpliga i förhållande till risken, inbegripet förfaranden för att regelbundet testa och utvärdera de tekniska och organisatoriska åtgärderna. Grunden för behandlingen av personuppgifter är den lagstadgade skyldighet som avses i artikel 6 och 9 i dataskyddsförordningen. Dessutom föreskrivs det i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet om behandling av uppgifter i polisens personregister också för analys, planering och utveckling.

6.4 Medborgarcertifikat

Begränsningen av medborgarcertifikatets giltighetstid till fem år ansågs i flera utlåtanden vara problematisk och ologisk i förhållande till giltighetstiden på tio år för identitetskort. Polisstyrelsen ansåg att modellen var ologisk och föreslog tre alternativa lösningar. Kommunikationsministeriet ansåg att det av propositionen bättre bör framgå vad kombinationen av en längre giltighetstid för identitetskortet och en kortare giltighetstid för medborgarcertifikatet i praktiken innebär för kortinnehavaren.

Responser beaktades vid den fortsatta beredningen och det föreslås att giltighetstiden för medborgarcertifikatet för tydlighetens skull ska motsvara giltighetstiden för identitetskortet, dvs. högst tio år. Lösningen stöds också av en jämförelse av praxis i EU- och EES-länderna: största delen av medlemsstaterna tillämpar redan en maximal giltighetstid på tio år för resehandlingar och identitetskort, och det har inte under den fortsatta beredningen framkommit några planer på att förkorta giltighetstiden på grund av det hot som kvantberäkning utgör. I en internationell jämförelse anses det vara mest ändamålsenligt att genomföra beredskapen i fråga om kvantsäkerhet genom ICAO-standarder och samordning på EU-nivå jämfört med att ensidigt begränsa handlingars giltighetstid. Lösningen beskrivs närmare i avsnitt 4.2.3.

6.5 Handlingar som söks utomlands

Förslaget att begränsa giltighetstiden för pass och identitetskort som söks utomlands till högst 12 månader delade remissinstansernas åsikter. Utrikesministeriet understödde begränsningen, men föreslog att undantagen ska utvidgas till att omfatta familjemedlemmar till ministeriets tjänstemän och önskade att man vid den fortsatta beredningen överväger en giltighetstid på tio år för diplomatpass och tjänstepass. Flera enskilda personer och Finland-Samfundet ansåg att begränsningen av giltighetstiden för handlingar som söks utomlands är oskälig i synnerhet med tanke på dem som studerar eller arbetar en längre tid utomlands.

Synpunkterna beaktades delvis vid den fortsatta beredningen. Begränsningen i fråga om handlingar som söks utomlands har behållits i propositionen, eftersom den bedöms vara en viktig ändring för att kunna rikta tillståndsmyndigheternas resurser på tillbörligt sätt. Den anses inte heller vara en oproportionerlig begränsning, eftersom den endast gäller personer som är stadigvarande bosatta i Finland. Det ansågs finnas goda grunder för de undantag som enligt utrikesministeriet och andra remissinstanser behövs i fråga om tjänstemäns familjemedlemmar, studerande och personer som under en längre tid arbetar utomlands. Det föreslås att ändringarna möjliggör dessa genom att det föreskrivs om prövningsrätt för utrikesministeriet och finska

beskickningar utomlands i fråga om att i enskilda fall avvika från bestämmelsen om 12 månader, om resultatet med beaktande av omständigheterna annars skulle vara oskäligt för sökanden. Utrikesministeriet föreslog i sitt utlåtande dessutom att den maximala giltighetstiden för diplomatpass och tjänstepass ska förlängas till tio år. Enligt utrikesministeriet är utlandskommenderingar inte bundna till diplomatpass eller tjänstepass och därför är en längre giltighetstid ändamålsenlig. Vid den fortsatta beredningen föreslås dock fortfarande en giltighetstid på sex år för diplomatpass och tjänstepass i stället för nuvarande fem år. Lösningen grundar sig på att diplomatpass och tjänstepass till sin karaktär är handlingar som hänför sig till ett uppdrag och som utfärdas på basis av en tillfällig ställning eller uppgift. En giltighetstid på tio år har vid den fortsatta beredningen inte ansetts proportionerlig med tanke på användningsändamålet för handlingarna.

6.6 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för informationssystemen

Finansministeriet ansåg att det i propositionen saknades uppskattningar i euro av de viktigaste ekonomiska konsekvenserna och efterfrågade en bedömning av i synnerhet konsekvenserna när det gäller framställningen av certifikat vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt ett omnämmande av propositionens förhållande till budgetpropositionen. Finansministeriet fäste också uppmärksamhet vid konsekvensbedömningen enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen och konstaterade att den var bristfällig. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata uppskattade att intäkterna från certifikatsinfrastrukturen kommer att minska med cirka 5,5 miljoner euro per år efter övergångsperioden.

I enlighet med responsen har det i avsnitt 4 i propositionen lagts till uppskattningar i euro av konsekvenserna för framställningen av certifikat vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och av eventuella kostnader för förnyande på grund av den risk som hänför sig till kvantberäkning. Dessutom har det gjorts en konsekvensbedömning i enlighet med informationshanteringslagen.

6.7 Konsekvenser för jämlikheten och skydd för personuppgifter

Justitieministeriet ansåg att propositionen innehöll betydande brister i fråga om bedömningen av konsekvenserna för jämlikheten, i synnerhet när det gäller personer med funktionsnedsättning, äldre, låginkomsttagare och språkliga minoriteter. Justitieministeriet ansåg det beklagligt att bedömningen i fråga om skyddet för personuppgifter saknades helt och hållet, och fäste uppmärksamhet vid att en förlängning av giltighetstiden kan förlänga den faktiska bevaringstiden för biometriska uppgifter.

Kommentarerna beaktades vid den fortsatta beredningen och i avsnitt 4.2.5 (Konsekvenser för jämlikheten och skyddet av personuppgifter) bedöms konsekvenserna för jämlikheten ur olika befolkningsgruppers synvinkel. I samma underavsnitt beskrivs propositionens konsekvenser för skyddet av personuppgifter, inklusive den faktiska bevaringstiden för biometriska uppgifter.

6.8 Handlingar för minderåriga och konsekvenser för barn

Polisstyrelsen föreslog att giltighetstiderna i fråga om minderåriga personers handlingar ska graderas till tre år för personer som är yngre än 5 år. Polisstyrelsen understödde förslaget om att anteckna uppgift om vårdnadshavare i pass för minderåriga. Under den fortsatta beredningen har det förts en dialog med barnombudsmannen om propositionens konsekvenser för barn.

Giltighetstiden på fem år för pass för minderåriga har behållits, utan att det görs en gradering i fråga om de minsta barnen på det sätt som Polisstyrelsen föreslår. Förslaget om anteckning av uppgifter om vårdnadshavare i pass för minderåriga hade tillfälligt strukits ur propositionen på grund av de rättsliga frågor och dataskyddsfrågor som framkommit vid den fortsatta beredningen. Under den fortsatta beredningen utredde inrikesministeriet alternativen för genomförandet när det gäller uppgiften om vårdnadshavare tillsammans med Polisstyrelsens sakkunniga och förde en dialog med barnombudsmannens byrå. Med stöd av utredningen återinfördes uppgiften om vårdnadshavare i propositionen, men modellen för genomförandet ändrades. Det föreslås inte att uppgifter om vårdnadshavare ska tryckas på passets informationssida eller registreras i passets chip, utan de ska enligt förslaget antecknas i fältet för tilläggsuppgifter i passet och föras in i passregistret. I propositionen ingår skyddsmekanismer, med stöd av vilka uppgift om vårdnadshavare inte antecknas i situationer som hänför sig till omhändertagande eller spårmarkeringar, eller andra situationer som innebär en risk för barnet eller dess vårdnadshavare.

6.9 Dokumentsäkerhet och undertecknad streckkod

Polisstyrelsen föreslog i sitt utlåtande att en undertecknad 2D-streckkod enligt ICAO-standarden ska fogas till alla pass och identitetskort, även handlingar utan chip såsom tillfälliga pass och identitetskort. Enligt Polisstyrelsen skulle den undertecknade streckkoden göra det möjligt att säkerställa att uppgifterna i en handling är äkta och oförändrade utan möjlighet till chipläsning och att effektivt förhindra förfalskningar som grundar sig på ändring av uppgifterna i de handlingar som anges. Polisstyrelsen konstaterade att den certifikatinfrastruktur som behövs redan finns vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och att ett program för att läsa och kontrollera streckkoden för närvarande utvecklas i ett EU-finansierat projekt.

Förslaget har inte inkluderats i denna proposition, eftersom införandet av den undertecknade streckkoden ännu kräver detaljerad planering och kostnadsbedömning av det tekniska genomförandet av handlingarna som en del av omorganiseringen av Polisstyrelsens avtal om tillverkning och leverans av handlingar.

6.10 Tekniska preciseringar och författningshänvisningar

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata föreslog att i passet i stället för födelsehemkommun ska antecknas födelsehemkommun eller annan födelseort, så att bestämmelserna motsvarar datainnehållet i befolkningsdatasystemet. Finansministeriet understödde denna åsikt. Kommentarer har beaktats och formuleringen i 5 § i passlagen har preciserats vid den fortsatta beredningen.

Polisstyrelsen föreslog att flera av de bestämmelser som föreslås i passlagen på motsvarande sätt ska tas in i lagen om identitetskort. Synpunkterna har beaktats till den del det har bedömts vara ändamålsenligt med tanke på lagarnas systematik.

Justitieministeriet påpekade i sitt utlåtande att utkastet till proposition innehöll en felaktig författningshänvisning, som har korrigerats vid den fortsatta beredningen.

7 Specialmotivering

7.1 Passlagen

5 §. Passets innehåll. I paragrafen föreslås en ändring i fråga om termen födelsehemkommun. Ordet födelsehemkommun i den gällande lagen baserar sig på den kommunindelning som

används i Finland och hänvisar till uppgifter som registrerats i Finlands befolkningsdatasystem, vilket inte är innehållsmässigt exakt när det är fråga om en person som är född utanför Finland. Det föreslås att ordet födelseort används i paragrafen i stället för ordet födelsehemkommun. Ändringen understöddes under remissen av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt finansministeriet som fäste uppmärksamhet vid att födelsehemkommun och födelseort är separata datafält i befolkningsdatasystemet och att alla personer inte har uppgift om födelsehemkommunen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata föreslog en formulering som motsvarar terminologin i 13 § 1 mom. 13 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009).

6 §. *Ansökan om pass.* Det föreslås att det till paragrafen ska fogas en bestämmelse enligt vilken utrikesministeriet får ta en ansiktsbild av sökanden vid ansökan om diplomatpass eller tjänstepass. Den föreslagna bestämmelsen är informativ till sin natur, eftersom den föreslagna nya bestämmelsen om ansiktsbild inte gäller sådana ansökningar enligt de föreslagna 6 § 2 och 3 mom. som ska lämnas in till utrikesministeriet eller till en finsk beskickning. I paragrafen föreslås en teknisk ändring och att det finska ordet ”ulkoasiainministeriö” ersätts med ordet ”ulkoministeriö”. Namnet förblir detsamma på svenska. I den gällande lagen används på finska den tidigare benämningen ”ulkoasiainministeriö” för utrikesministeriet. Det föreslås att de bestämmelser om ansiktsbild som enligt förslaget ska ingå i 6 b § om ansiktsbild stryks ur paragrafen.

6 b §. *Ansiktsbild.* Den föreslagna paragrafen är ny till sitt innehåll och ersätter i sin helhet rubriken för och bestämmelserna i den tidigare 6 b §. Bestämmelserna om det så kallade förenklade förfarandet i den gällande 6 b § behövs inte på grund av den längre maximala giltighetstiden för pass. De nya bestämmelser som föreslås i paragrafen gäller ansiktsbilder, som det för tydlighetens skull föreslås att det föreskrivs om separat i en och samma paragraf. De föreslagna 1 och 4 mom. motsvarar gällande lagstiftning. I det förstnämnda föreskrivs det fortfarande om skyldigheten att till ansökan foga sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen och i 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande, enligt vilket inrikesministeriet får utfärda förordning. Som helt nya moment föreslås 2 mom. om den som tar ansiktsbilden, 3 mom. om ansiktsbildens egenskaper, 5 mom. om tillståndsmyndighetens prövningsrätt och 6 mom. om ett förslaget undantag från bestämmelserna om tagande av ansiktsbild i fråga om ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom.

Enligt huvudregeln i det föreslagna 2 mom. får sökandens ansiktsbild tas endast av en sådan fysisk person eller juridisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. Närmare bestämmelser om villkoren för den som sänder en ansiktsbild finns i 6 c §. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit ansiktsbilden ska enligt förslaget sända sökandens ansiktsbild till tillståndsmyndigheten, och tillståndsmyndigheten ska i passregistret anteckna uppgift om den som sänt ansiktsbilden samt aktörens FO-nummer eller motsvarande identifieringskod från en EU- eller EES-stat. FO-numret gör det möjligt att i efterhand entydigt identifiera den aktör som sänt ansiktsbilden i företags- och organisationsdatasystemet, vilket skapar spårbarhet utan ett separat myndighetsregister.

Syftet med bestämmelserna i det föreslagna 3 mom. är att säkerställa att ansiktsbilden är av tillräckligt hög kvalitet och tillförlitlig. Enligt det föreslagna momentet ska ansiktsbilden vara i färg och den kan endast sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Ansiktsbilden får inte heller ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt för något annat ändamål

än den färgkorrigerings som är nödvändig för att förbättra kvaliteten på bilden. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden.

För exceptionella situationer föreslås det att det i 5 mom. föreskrivs om tillståndsmyndighetens prövningsrätt i fråga om att avvika från vad som i paragrafen föreskrivs om tagande av ansiktsbild. Enligt förslaget får tillståndsmyndigheten trots det föreslagna 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt. Sådana omständigheter är till exempel utfärdande av nödpass eller tillfälligt pass, tekniska problemsituationer som inte beror på sökanden i tillståndsmyndighetens system, eller andra motsvarande grunder. Bestämmelsen ska hos tillståndsmyndigheten i oklara fall tillämpas till sökandens fördel, i synnerhet om ärendet hänför sig till barnets bästa. I fråga om andra myndigheter kan tillståndsmyndigheten utöva prövningsrätt och ska till exempel i fall som Brottspåföljdsmyndigheten motiverar för en ansökan som gäller en person som avtjänar ett fängelsestraff godkänna en ansiktsbild som myndigheten själv tagit och lämnat in och som uppfyller kraven i annan lagstiftning. Det föreslås att bestämmelserna om att ta en ansiktsbild inte ska tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom. Det är fråga om ansökningar som gjorts utomlands och ansökningar om diplomatpass och tjänstepass.

En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning kan inte användas som ansiktsbild i ett pass som utfärdas av polisen. Genom begränsningen säkerställs det att ansiktsbilder som lämnats in och inte omfattas av det föreslagna kravet på FO-nummer inte överförs till handlingar som utfärdas av polisen, i fråga om vilka kravet på FO-nummer gäller. Däremot kan en ansiktsbild som lämnats in i enlighet med kravet på FO-nummer i samband med en handling som utfärdas av polisen användas också för en handling som utfärdas av utrikesministeriet eller en beskickning.

6 c §. Förutsättningar för sändande av ansiktsbild. Den föreslagna paragrafen är ny i sin helhet och kompletterar bestämmelserna om ansiktsbild i 6 b §. I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att vid sändande av ansiktsbilder för tillståndsmyndigheten visa upp företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat.

Med kravet på FO-nummer säkerställs det att den aktör som sänder ansiktsbilden kan identifieras och spåras i efterhand. FO-numret är en offentlig och permanent identifieringskod, på basis av vilken en aktör kan identifieras i företags- och organisationsdatasystemet. Till skillnad från modellen med ett handelsregister, som framfördes under remissen, begränsar kravet på FO-nummer inte sändandet av ansiktsbilder till en viss bransch. FO-numret är också administrativt sett det enklaste av de alternativ som bedömts, eftersom det inte förutsätter något separat myndighetsregister eller registreringsförfarande. Modellen är således i linje med regeringsprogrammets mål att minska regleringsbördan. Inlämnande av en ansiktsbild till polisens system förutsätter i praktiken elektronisk kommunikation där leverantörens identitet verifieras. Med hjälp av fullmaktstjänsten Suomi.fi kan det säkerställas på systemnivå att det FO-nummer som leverantören uppger är korrekt, genom att FO-numret söks i företags- och organisationsdatasystemet med stöd av leverantörens fullmakt. Då kan ett sådant FO-nummer som leverantören inte har rätt att använda inte matas in i systemet.

Genom den fria rörligheten för tjänster enligt artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tryggas rätten för aktörer i andra medlemsstater och i EES-området att tillhandahålla tjänster i Finland. FO-numret är en finländsk identifieringskod som utländska aktörer i allmänhet inte har. För att regleringen ska behandla inhemska och utländska aktörer jämligt godkänns enligt förslaget vid sidan av FO-numret motsvarande identifieringskoder för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. I praktiken

är ett sådant nummer i de flesta fall ett mervärdesskattenummer (VAT-nummer) eller någon annan nationell identifieringskod för företag. Genom denna kombinerade lösning svarar man på de EU-rättsliga farhågor som lyftes fram under remissbehandlingen.

För att trygga tillgången till fotografering av ansiktsbilder är det dessutom viktigt att säkerställa att antalet fotografer är tillräckligt stort. FO-numret är tillgängligt för näringsidkare, föreningar, stiftelser och andra sammanslutningar oberoende av bransch. En enskild näringsidkare som vill leverera ansiktsbilder kan skaffa ett FO-nummer i MinSkatt. I praktiken utesluter kravet på FO-nummer endast sådana fysiska personer som inte bedriver någon form av registrerad verksamhet. Avgränsningen är ändamålsenlig, eftersom kravet på FO-nummer säkerställer leverantörens spårbarhet och ansvar.

De föreslagna bestämmelserna hindrar inte Polisstyrelsen från att på polisens fotoserver ha ett frivilligt förfarande med användarkonton för aktörer som sänder ansiktsbilder. Att öppna ett användarkonto är inte en förutsättning för att kunna sända en ansiktsbild, men det kan underlätta yrkesfotografers verksamhet genom att erbjuda möjligheten att följa upp och hantera bilder som lämnats in i företags namn. Enligt förslaget införs dock ingen lagstadgad skyldighet att registrera sig eller öppna ett användarkonto.

I det föreslagna 2 mom. ges inrikesministeriet ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser får utfärdas om sändandet av ansiktsbilden.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska bestämmelserna inte tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom., dvs. ansökningar som görs utomlands och ansökningar om diplomatpass och tjänstepass.

7 §. Ansökan om pass för minderårig. Det föreslås att det till 1 mom. fogas en ny bestämmelse, enligt vilken vårdnadshavarens samtycke i fråga om andra ansökningar än de som avses i 6 § 2 och 3 mom. ska ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Syftet med det föreslagna tillägget är att öka samtyckets tillförlitlighet och förhindra att förfälskade skriftliga samtycken används för ansökningar om pass för minderåriga.

10 §. Utfärdande av pass. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till utrikesministeriet på finska ändras från ”ulkoasiainministeriö” till ”ulkoministeriö” i enlighet med ändringen av ministeriets namn. Namnet ändras inte på svenska.

Enligt förslaget antecknas i ett pass för en minderårig finsk medborgare i fältet för tilläggsuppgifter uppgift om den minderåriges vårdnadshavare vid den tidpunkt då passet utfärdas samt uppgift om den dag då den minderåriga blir myndig. Uppgiften antecknas inte om det organ som ansvarar för socialvården har meddelat tillståndsmyndigheten att anteckningen inte är förenlig med barnets bästa. Tillståndsmyndigheten kan låta bli att anteckna uppgiften också av andra särskilda skäl. Ett sådant skäl är om det vid ansökningsskedet framkommit en konkret risk att barnet eller vårdnadshavarna utsätts för förföljelse eller osakligt bemötande.

Till paragrafen fogas enligt förslaget ett nytt 4 mom., enligt vilket det i ett pass för en minderårig finsk medborgare i fältet för tilläggsuppgifter antecknas uppgift om den minderåriges vårdnadshavare. Anteckningen innehåller namnen på de vårdnadshavare som registrerats i befolkningsdatasystemet samt det datum då den minderåriga blir myndig enligt finsk lagstiftning. Den uppgift som antecknas grundar sig på de uppgifter om vårdnadshavare som registrerats i befolkningsdatasystemet vid den tidpunkt då passet utfärdas. Fältet för tilläggsuppgifter är en etablerad plats där det i passet antecknas tilläggsuppgifter om

innehavaren, och införandet av anteckningen kräver inte att passets utseende eller datastrukturen i passets chip ändras.

Fördelen med att göra anteckningen i fältet för tilläggsuppgifter är att gränskontrollmyndigheten kan konstatera vårdnadsförhållandet visuellt utan tekniska hjälpmedel. Fältet för tilläggsuppgifter är en mindre synlig del av passet än passets informationsida, vilket begränsar risken för att uppgifterna röjs, jämfört med om uppgifterna trycks på informationssidan. En nackdel med den föreslagna lösningen kan däremot anses vara att uppgifterna inte kan uppdateras efter att passet har utfärdats. Om vårdnaden ändras under passets giltighetstid, är uppgiften från tidpunkten för utfärdandet inte längre korrekt. Därför införs uppgiften också i passregistret, där den uppdateras automatiskt ur befolkningsdatasystemet. Den aktuella informationen finns alltid tillgänglig för den finska gränsmyndigheten i befolkningsdatasystemet eller passregistret.

Enligt den föreslagna nya 21 § 1 mom. 8 punkten är en ändring av uppgiften om en minderårig passinnehavares vårdnadshavare en ovillkorlig grund för indragning av ett pass, eftersom de uppgifter om vårdnadshavare som antecknats i passet inte kan uppdateras under passets giltighetstid. Ett pass som innehåller gamla uppgifter är alltså inte en giltig resehandling. Om vårdnaden ändras under passets giltighetstid och den minderårige vistas utomlands, grundar sig kontrollen av resehandlingen i första hand på anteckningar i passet, vilket ger en felaktig bild av förhållandet till vårdnadshavaren. Myndigheterna bör därför informera vårdnadshavarna om att de i dessa situationer utan dröjsmål ska ansöka om ett nytt pass för den minderårige.

Syftet med anteckningen om vårdnadshavare är att stödja förebyggandet av bortföranden av barn och göra internationella resor smidigare för familjer. Gränskontrollmyndigheten kan utifrån anteckningen i fältet för tilläggsuppgifter konstatera vem som är vårdnadshavare för en minderårig och jämföra uppgifterna med resesällskapet. Antecknandet av uppgift om vårdnadshavare i passet ersätter dock inte förfarandena enligt Haagkonventionen och anger inte vårdnadshavarens rätt att resa.

Det föreslås att uppgiften om vårdnadshavare inte ska antecknas i passet, om barnet eller vårdnadshavaren har en i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avsedd spärmarkering, eller om det organ som ansvarar för socialvården har meddelat tillståndsmyndigheten att uppgiften om vårdnadshavare inte ska antecknas i passet för ett barn som omhändertagits. Tillståndsmyndigheten föreslås dessutom ha rätt att i enskilda fall låta bli att anteckna uppgift om vårdnadshavare, om anteckningen skulle äventyra barnets eller vårdnadshavarens säkerhet. Exempel på sådana fall är om det med hjälp av uppgiften är möjligt att dra slutsatser om var en person som lever under skydd befinner sig, eller om personens familjeförhållanden, i strid med dennes intressen.

Uppgifter om vårdnadshavare antecknas inte i tillfälliga pass eller nödpass, eftersom syftet med dessa handlingar hänför sig till brådskan eller ett tillfälligt hinder för ansökan, och det under dessa omständigheter inte är ändamålsenligt att anteckna uppgift om vårdnadshavare.

14 §. Giltighetstiden för pass. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen är giltighetstiden för ett pass tio år och giltighetstiden för en minderårigs pass fem år från den dag då passet utfärdades. Paragrafens 2–9 mom. innehåller bestämmelser om undantag från huvudregeln i 1 mom. Det föreslås inga omfattande ändringar i undantagen, men ändringen av giltighetstiden kräver flera tekniska ändringar i momenten.

Det föreslås att giltighetstiden för diplomatpass och tjänstepass ska vara sex år i stället för nuvarande fem år. Den maximala giltighetstiden för dessa handlingar föreslås avvika från huvudprincipen på tio år, eftersom de grundar sig på en tillfällig ställning eller uppgift, i fråga om vilken en ny bedömning med kortare tidsintervall kan anses motiverad. Giltighetstiden föreslås dock vara ett år längre än enligt de nuvarande bestämmelserna, så att till exempel den resehandling som utfärdas för republikens president kan gälla hela mandatperioden. Diplompass och tjänstepass ska fortfarande av särskilda skäl kunna utfärdas för kortare tid än sex år. Sjömanspass ska enligt förslaget vara giltiga i fem år från den dag då de utfärdades, på samma sätt som enligt de gällande bestämmelserna, och ska fortfarande av särskilda skäl kunna utfärdas för kortare tid än fem år. Enligt det föreslagna 9 mom. kan pass för finska medborgare som ansöker om pass utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock använda prövningsrätt i enskilda fall och utfärda ett pass för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskäligen för sökanden. Behövliga undantag kan göras till exempel i fråga om tjänstemäns familjemedlemmar, studerande och personer som under en längre tid arbetar utomlands. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att de föreslagna bestämmelserna om ansiktsbilder kringgås genom ansökningar vid finska beskickningar utomlands och att koncentrera ansökningar från medborgare som är stadigvarande bosatta i Finland till polisen, vilket också bidrar till att minska beskickningarnas tillståndsuppgifter. Begränsningen inverkar inte på rätten att få en resehandling som utfärdas vid akut behov, såsom ett nödpass eller tillfälligt pass.

15 §. Hinder för utfärdande av pass. Det föreslås att det till paragrafen fogas en ny grund för att förvägra pass i situationer där den som ansöker om pass inte uppfyller de förutsättningar som avses i passlagen. Bestämmelsen förtydligar tillståndsmyndighetens uppgift och ger en lagstadgad möjlighet att på eget initiativ avsluta den administrativa processen när de nämnda förutsättningarna för att få ett pass inte uppfylls.

20 §. Beslut. Det föreslås att det till paragrafen fogas en bestämmelse, enligt vilken ett beslut om indragning av pass med stöd av 21 § 1 mom. 2 punkten eller utifrån en i 21 § 1 mom. 3 punkten avsedd anmälan av innehavaren kan delges som vanlig delgivning. Syftet med bestämmelsen är att underlätta och förenkla skötseln av tillståndsmyndighetens administrativa uppgifter.

21 §. Förutsättningar för indragning av pass. Det föreslås att det till paragrafen fogas en ny förutsättning för indragning av pass. Som tillägg föreslås det att om innehavarens personuppgifter har ändrats och en ansökan om nytt pass inte har gjorts inom sex månader från ändringen, ska tillståndsmyndigheten dra in passet. Syftet med detta är att minska antalet pass som innehåller felaktiga uppgifter men som är i kraft. Passinnehavaren ska dock enligt förslaget ha tillräckligt med tid att ansöka om nytt pass med de korrekta uppgifterna innan det föregående passet dras in.

Det föreslås att det till förutsättningarna för att efter prövning dra in ett pass fogas två grunder som hänför sig till ansiktsbilden. Enligt det första föreslagna tillägget kan ett pass dras in om det sedan passet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med villkoren i 6 b §. Enligt det andra föreslagna tillägget kan ett pass dras in om det sedan passet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 6 c §. Syftet med tilläggen är att effektivisera regleringen om ansiktsbilder och att säkerställa ansiktsbildernas tillförlitlighet.

I den nya 1 mom. 8 punkten föreskrivs det om ändring av uppgiften om en minderårig passinnehavares vårdnadshavare som en ovillkorlig grund för indragning. Eftersom de uppgifter om vårdnadshavare som antecknats i passet eller lagrats i passets tekniska del inte kan uppdateras under passets giltighetstid, ska passet dras in om vårdnaden ändras och uppgifterna i passet inte längre motsvarar den faktiska situationen. Indragningen utgör inte ett hinder för att ansöka om ett nytt pass med de aktuella uppgifterna.

21 a §. Passet förfaller vid innehavarens död. Den föreslagna paragrafen är ny och enligt den förfaller ett pass automatiskt enligt lag utan separat förvaltningsbeslut när passinnehavaren avlider. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om att ett pass förfaller när passinnehavaren avlider. Grunden för att handlingen förfaller är att den efter personens död inte kan ha en innehavare och inga sådana användningsändamål som anges i lagen. Att passet förfaller automatiskt enligt lagen minskar det administrativa arbetet och motsvarar gällande praxis i situationer där tillståndsmyndigheten har fått uppgift om att innehavaren har avlidit. Bestämmelsen gäller alla typer av handlingar som utfärdats i enlighet med denna lag, medräknat tillfälliga pass, nödpass, diplomatpass och tjänstepass. Informationen, som baserar sig på anmälan om innehavarens dödsfall, kommer från befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen inverkar inte på tillämpningen av hittegodslagen (778/1988) och ersätter inte bestämmelserna om omhändertagande av handlingar i tvångsmedelslagen (806/2011).

24 §. Förutsättningar för tillvaratagande av pass. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket en identifieringshandling som visas upp i samband med ansökan om pass kan tillvaratas tillfälligt av en myndighet, om det behövs för konstaterande av handlingens äkthet. En identifieringshandling vars äkthet det kan finnas skäl att bedöma avser i detta sammanhang en handling som utfärdats av en utländsk myndighet, när handlingen används för att identifiera sökanden. Om en myndighet tillvaratar en handling, ska det motiveras grundligt och begränsas till endast en nödvändig bedömning, och handlingen får inte vara i myndighetens besittning annat än tillfälligt. Tillfälligt tillvaratagande kan i detta sammanhang anses vara högst ett dygn.

29 §. Passregister. Det föreslås att det i paragrafen görs ett tillägg i enlighet med den föreslagna 6 b §, enligt vilket uppgift om vem som sänt ansiktsbilden i enlighet med 6 b § förs in i passregistret. Namnen på minderåriga passinnehavares vårdnadshavare ska också antecknas i passregistret.

Ikraftträdande. Ikraftträdandebestämmelsen och motiveringen till den behandlas i avsnitt 9.

7.2 Lagen om identitetskort

3 §. Medborgarcertifikat. Det föreslås att det till 1 mom. fogas en bestämmelse, enligt vilken medborgarcertifikatet är giltigt högst den tid som identitetskortet är giltigt. Utifrån remissvaren föreslås det att giltighetstiden för medborgarcertifikatet inte begränsas separat till fem år, utan det föreslås att giltighetstiden för certifikatet ska motsvara identitetskortets giltighetstid. Beslutet motiveras med att regleringen ska vara tydlig och förenlig med generell praxis i EU- och EES-länderna, där motsvarande identifieringsverktyg är giltiga under samma tid som den handling i vilken certifikatet ingår. Kommunikationsministeriet och Polisstyrelsen ansåg i sina utlåtanden att separata giltighetstider för identitetskort och medborgarcertifikat är ologiska och kan medföra oklarheter för medborgarna.

9 §. Ansökan om identitetskort. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom., enligt vilken sökanden ska infinna sig personligen hos myndigheten för komplettering av ansökan, om inte något annat följer av 10 §, stryks. Bestämmelserna i 10 § hänför sig till situationer där sökanden inte behöver

infinna sig personligen hos myndigheten när förutsättningarna för ett så kallat förenklat förfarande uppfylls. I propositionen föreslås det att det förenklade förfarandet slopas, eftersom bevarandet av det i samband med de nya bestämmelserna om maximal giltighetstid skulle leda till att de personliga besöken hos tillståndsmyndigheten minskar så att de sker med upp till 20 års mellanrum, vilket inte kan motiveras med tanke på säkerheten. I 2 mom. föreslås en teknisk ändring, genom vilken hänvisningen till utrikesministeriet på finska ändras från ”ulkooasainministeriö” till ”ulkoministeriö”. Namnet ändras inte på svenska.

10 §. Personlig närvaro vid ansökan om identitetskort på elektronisk väg. I paragrafen finns bestämmelser om de förutsättningar under vilka en sökande som lämnat in ansökan på elektronisk väg inte behöver infinna sig hos myndigheten personligen utan där ansökan om identitetskort kan behandlas helt och hållet i ett elektroniskt förfarande. Det föreslås att paragrafen upphävs. Det föreslås att det förenklade förfarandet slopas när den maximala giltighetstiden förlängs till tio år.

12 §. Bilagor till ansökan om identitetskort. Det föreslås att de bestämmelser om ansiktsbild som enligt förslaget ska ingå i 12 a § om ansiktsbild stryks ur paragrafen. Det föreslås att det till paragrafen också fogas en ny bestämmelse, enligt vilken vårdnadshavarens samtycke till ansökan för en minderårig i fråga om andra än i 9 § 2 mom. avsedda ansökningar som lämnas till finska beskickningar utomlands ska ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Som en teknisk ändring föreslås det att hänvisningen till barnskyddslagen (417/2007) i det gällande 2 mom. ändras så att samtycke i fråga om omhändertagna minderåriga ska ges av välfärdsområdet. Hänvisningen i den gällande lagen till 45 § 1 mom. i barnskyddslagen är felaktig, eftersom en tjänsteinnehavare inte nämns i momentet. Det föreslås att ordalydelsen ändras till en hänvisning till välfärdsområdets omhändertagande av en minderårig. Bestämmelser om omhändertagande finns i 9 kap. i barnskyddslagen.

12 a §. Ansiktsbild. Den föreslagna paragrafen är ny. De föreslagna nya bestämmelserna gäller ansiktsbilder, som det för tydlighetens skull föreslås att det föreskrivs om separat i en och samma paragraf. Enligt huvudregeln i det föreslagna 2 mom. får sökandens ansiktsbild tas endast av en sådan fysisk person eller juridisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat. I det föreslagna 4 mom. ges inrikesministeriet ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser får utfärdas om antalet ansiktsbilder och kraven på ansiktsbilderna. Närmare bestämmelser om villkoren för den som sänder en ansiktsbild finns i 12 b §. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit ansiktsbilden ska sända ansiktsbilden till tillståndsmyndigheten, och tillståndsmyndigheten ska anteckna uppgift om den som sänder ansiktsbilden samt aktörens FO-nummer eller motsvarande identifieringskod i identitetskortsregistret. FO-numret gör det möjligt att i efterhand entydigt identifiera den aktör som sänder ansiktsbilden. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa att ansiktsbilden är av tillräckligt hög kvalitet och tillförlitlig. Ansiktsbilden ska vara i färg och den kan endast sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Ansiktsbilden får inte heller ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt för något annat ändamål än den färgkorrigering som är nödvändig för att förbättra kvaliteten på bilden. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden. En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning kan inte användas som ansiktsbild på ett identitetskort som utfärdas av polisen. Genom begränsningen säkerställs det att ansiktsbilder som lämnats in och inte omfattas av det föreslagna kravet på FO-nummer inte överförs till handlingar som utfärdas av polisen, i fråga om vilka kravet på FO-nummer gäller. Däremot kan en ansiktsbild som lämnats in i enlighet med kravet på FO-nummer i samband

med en handling som utfärdas av polisen användas också för en handling som utfärdas av utrikesministeriet eller en beskickning.

För exceptionella situationer föreslås det att det föreskrivs om tillståndsmyndighetens prövningsrätt i fråga om att avvika från vad som i paragrafen föreskrivs om tagande av ansiktsbild. Enligt förslaget får tillståndsmyndigheten trots det föreslagna 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt. Sådana omständigheter är till exempel tekniska problemsituationer som inte beror på sökanden i tillståndsmyndighetens system eller andra motsvarande grunder. Bestämmelsen ska hos tillståndsmyndigheten i oklara fall tillämpas till sökandens fördel, i synnerhet om ärendet hänför sig till barnets bästa. I fråga om andra myndigheter kan tillståndsmyndigheten utöva prövningsrätt och ska till exempel i fall som Brottspåföljdsmyndigheten motiverar för en ansökan som gäller en person som avtjänar ett fängelsestraff godkänna en ansiktsbild som myndigheten själv tagit och lämnat in och som uppfyller kraven i annan lagstiftning. Det föreslås att bestämmelserna om att ta en ansiktsbild inte ska tillämpas på ansökningar som görs utomlands i enlighet med 9 § 2 mom.

12 b §. Förutsättningar för sändande av ansiktsbild. Den föreslagna paragrafen är ny i sin helhet. I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att vid sändande av ansiktsbilder för tillståndsmyndigheten visa upp företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan EU-medlemsstat eller EES-stat.

Med kravet på FO-nummer säkerställs det att den aktör som sänder ansiktsbilden kan identifieras och spåras i efterhand. FO-numret är en offentlig och permanent identifieringskod, på basis av vilken en aktör kan identifieras i företags- och organisationsdatasystemet. Kravet på FO-nummer begränsar inte sändandet av ansiktsbilder till en viss bransch. Jämlik behandling av aktörer inom EU- och EES-området säkerställs i förslaget genom att motsvarande identifieringskoder för företag eller organisationer inom EU- och EES-området ska godkännas vid sidan av det nationella FO-numret.

För att trygga tillgången till fotografering av ansiktsbilder är det viktigt att antalet fotografer är tillräckligt stort. FO-numret är tillgängligt för näringsidkare, föreningar, stiftelser och andra sammanslutningar oberoende av bransch. Tillgången till tjänster får större vikt i synnerhet i fråga om äldre och andra grupper med särskilda behov, vars möjligheter att utträta ärenden kan vara begränsade.

Inlämnande av en ansiktsbild till polisens system förutsätter i praktiken elektronisk kommunikation där leverantörens identitet verifieras. Med hjälp av fullmaktstjänsten Suomi.fi kan det säkerställas på systemnivå att det FO-nummer som leverantören uppger är korrekt, genom att FO-numret söks i företags- och organisationsdatasystemet med stöd av leverantörens fullmakt. Då kan ett sådant FO-nummer som leverantören inte har rätt att använda inte matas in i systemet.

De föreslagna bestämmelserna hindrar inte Polisstyrelsen från att på polisens fotoserver ha ett frivilligt förfarande med användarkonton för aktörer som sänder ansiktsbilder. Att öppna ett användarkonto är inte en förutsättning för att kunna sända en ansiktsbild, men det kan underlätta yrkesfotografers verksamhet genom att erbjuda möjligheten att följa upp och hantera bilder som lämnats in i företagets namn. Enligt förslaget införs ingen lagstadgad skyldighet att öppna ett användarkonto.

I det föreslagna 2 mom. ges inrikesministeriet ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser får utfärdas om sändandet av ansiktsbilden.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska bestämmelserna inte tillämpas på ansökningar som görs utomlands i enlighet med 9 § 2 mom.

19 §. Identitetskortets giltighetstid. Enligt det föreslagna 1 mom. utfärdas identitetskort för en tid av tio år. Ett identitetskort för minderårig och sådana identitetskort i fråga om minderåriga som avses i 16 § utfärdas för en tid av högst fem år. Också identitetskort för utlänningar utfärdas för en tid av fem år eller högst för den tid som sökandens uppehållstillstånd eller uppehållskort gäller. För personer som avses i 17 § 1 mom. kan identitetskort utfärdas för en kortare tid än tio år. Enligt det föreslagna 7 mom. kan identitetskort för finska medborgare som ansöker om identitetskort utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock använda prövningsrätt i enskilda fall och utfärda ett identitetskort för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskäligen för sökanden. Behövliga undantag kan göras till exempel i fråga om tjänstemäns familjemedlemmar, studerande och personer som under en längre tid arbetar utomlands. Syftet med begränsningen är att förhindra att de föreslagna bestämmelserna om ansiktsbilder kringgås genom ansökningar vid finska beskickningar utomlands och att koncentrera ansökningar från medborgare som är stadigvarande bosatta i Finland till polisen, vilket också bidrar till att minska beskickningarnas tillståndsuppgifter.

21 §. Leverans och överlämnande av identitetskort. Det föreslås att hänvisningen till utrikesministeriet på finska ändras till ”ulkoministeriö” från det tidigare ”ulkoasiainministeriö”. Namnet ändras inte på svenska. I stället förtydligas formuleringen ”den utfärdande myndigheten” till ”den myndighet som utfärdar identitetskortet”.

25 §. Förutsättningar för indragning av identitetskort. Det föreslås att det till 1 mom. fogas två nya ovillkorliga grunder för indragning. Enligt den nya 6 punkten ska ett identitetskort dras in, om kortinnehavarens personuppgifter har ändrats och identitetskortet inte har returnerats eller en ansökan om nytt identitetskort inte har gjorts inom sex månader. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att identitetskort med föråldrade personuppgifter inte används under en längre tid. Bestämmelsen motsvarar 21 § 1 mom. 6 punkten i passlagen. Enligt den nya 7 punkten ska ett identitetskort dras in när identitetskortet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen. Bestämmelsen motsvarar 21 § 1 mom. 7 punkten i passlagen. Det är viktigt att grunderna för indragning enligt passlagen och lagen om identitetskort är enhetliga med tanke på genomförandet i datasystemet, eftersom skillnader skulle kräva separata genomföranden.

Det föreslås att det till förutsättningarna enligt paragrafen för att efter prövning dra in ett identitetskort fogas två grunder som hänför sig till ansiktsbilden. Enligt det första föreslagna tillägget kan ett identitetskort dras in om det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med villkoren i 12 a §. Enligt det andra föreslagna tillägget kan ett identitetskort dras in om det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som tagit ansiktsbilden inte vid sändandet av ansiktsbilden har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §. Syftet med tilläggen är att effektivisera regleringen om ansiktsbilder och säkerställa ansiktsbildernas tillförlitlighet.

25 a §. Identitetskortet förfaller vid innehavarens död. Den föreslagna paragrafen är ny. Enligt förslaget förfaller ett identitetskort automatiskt enligt lagen utan ett separat förvaltningsbeslut när innehavaren avlider. Grunden för att handlingen förfaller är att den efter personens död inte

kan ha en innehavare och inga sådana användningsändamål som anges i lagen. Att identitetskortet förfaller automatiskt enligt lagen minskar det administrativa arbetet och motsvarar gällande praxis i situationer där Polisstyrelsen har fått uppgift om att innehavaren har avlidit. Bestämmelsen gäller både identitetskort för finska medborgare och identitetskort för utlänningar. Informationen, som baserar sig på anmälan om innehavarens dödsfall, kommer från befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen inverkar inte på tillämpningen av hittegodslagen (778/1988) och ersätter inte bestämmelserna om omhändertagande av handlingar i tvångsmedelslagen (806/2011).

26 §. Förutsättningar för indragning av ett identitetskort för utlänningar och för att ett sådant identitetskort upphör att gälla. Det föreslås att det till förutsättningarna enligt paragrafen för att efter prövning dra in ett identitetskort för utlänningar fogas två grunder som hänför sig till ansiktsbilden. Enligt det första föreslagna tillägget kan ett identitetskort för utlänningar dras in, om det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med villkoren i 12 a §. Enligt det andra föreslagna tillägget kan ett identitetskort för utlänningar dras in, om det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §. Syftet med tilläggen är att effektivisera regleringen om ansiktsbilder och säkerställa ansiktsbildernas tillförlitlighet.

31 §. Identitetskortsregister. Det föreslås att det i paragrafen görs ett tillägg i enlighet med den föreslagna 12 a §, enligt vilket uppgift om den som sänt ansiktsbilden i enlighet med 12 a § förs in i identitetskortsregistret.

Ikraftträdande. Ikraftträdandebestämmelsen och motiveringen till den behandlas i avsnitt 9.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Med stöd av den gällande lagstiftningen har statsrådets förordning om pass och identitetskort (1167/2016) och inrikesministeriets förordning om passfotografier och fotografier på identitetskort (1168/2016) utfärdats.

Bemyndiganden för statsrådet att utfärda förordning finns i passlagens 2, 5, 6, 19, 35 och 38 §. Av de bemyndiganden att utfärda förordning som i passlagen föreskrivs för statsrådet är bemyndigandena i 2, 5 och 6 § förpliktande, och enligt bemyndigandena i 19, 35 och 38 § får statsrådet utfärda förordning. Bemyndiganden enligt vilka inrikesministeriet får utfärda förordning finns i 6 och 6 a § i passlagen.

I lagen om identitetskort finns bemyndiganden för statsrådet att utfärda förordning i 4, 11, 12, 21 och 22 §. Enligt bemyndigandena utfärdas förordning efter prövning. Bemyndiganden enligt vilka inrikesministeriet får utfärda förordning finns i 9 a och 12 § i lagen om identitetskort.

Förslaget innehåller nya bemyndiganden för inrikesministeriet att utfärda förordning. I de föreslagna 6 b § 4 mom. i passlagen och 12 a § 4 mom. i lagen om identitetskort ges inrikesministeriet ett bemyndigande att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder och kraven på ansiktsbilderna. I 6 c § 2 mom. i passlagen och 12 b § 2 mom. i lagen om identitetskort ges inrikesministeriet ett bemyndigande att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om sändandet av ansiktsbilder.

Bestämmelserna i de nämnda förordningarna bör ändras och förordningarna utfärdas före de föreslagna lagarna träder i kraft.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt, och vid tidpunkten för ikraftträdandet bör ett snabbt verkställande i enlighet med besluten vid ramförhandlingarna betonas. Informationssystemändringar i pass- och identitetskortssystemet ska genomföras innan lagarna träder i kraft. Bedömningen av den tidigaste realistiska tidpunkten för ikraftträdandet beror framför allt på om lagändringarna förutsätter ny konkurrensutsättning av avtalet om leverans av pass och identitetskort. Enligt Polisstyrelsens bedömning vid den fortsatta beredningen behövs ingen ny konkurrensutsättning och lagarna kan träda i kraft senast i början av 2028. Detta förutsätter att Polisstyrelsen inleder förhandlingar om de nödvändiga ändringarna i avtalet och i informationssystemen omedelbart efter det att propositionen har lämnats till riksdagen. Enligt ikraftträdandebestämmelsen ska den gamla lagen tillämpas på ansökningar som gjorts före lagen trädde i kraft.

Bestämmelserna om ansökan, utfärdande och giltighetstid i passlagen och lagen om identitetskort är till sin karaktär förfarandebestämmelser, som gäller inlämnande och behandling av ansökan. Det är konsekvent att tillämpa den lag som gällde vid tidpunkten när ansökan gjordes under hela behandlingen av ansökan. Lösningen är ändamålsenlig också med tanke på genomförandet i informationssystemet, eftersom den inte kräver att logiken för behandlingen ändras mitt under ansökningsprocessen. De pass och identitetskort som är giltiga vid tidpunkten för ikraftträdandet förblir giltiga i enlighet med beslutet om utfärdande.

Genom ikraftträdandebestämmelsen möjliggörs användningen av ett så kallat förenklat förfarande enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet vid det första ansökningsförfarandet för en sökande efter det att lagen har trätt i kraft, om villkoren enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag uppfylls. En handling som utfärdas genom det förenklade förfarandet är giltig högst fem år och på den tillämpas de bestämmelser i 6 b och 14 § i passlagen och i 10 och 19 § i lagen om identitetskort som gällde vid ikraftträdandet. Syftet med bestämmelsen är att jämna ut den ökning i antalet ansökningar som ikraftträdandet medför och att göra det möjligt att använda det nuvarande informationssystemets utformning under en övergångsperiod utan att behöva bygga en ny parallell logik.

Statsrådets förordning om pass och identitetskort (1167/2016) och inrikesministeriets förordning om passfotografier och fotografier på identitetskort (1168/2016) måste ändras före ikraftträdandet av de föreslagna lagarna.

10 Verkställighet och uppföljning

Genom inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer och avgiftsbelagda handräckning ska det säkerställas att priset på en handling om utfärdas för fem år vid ett förenklat förfarande motsvarar de faktiska kostnaderna för förfarandet och således är betydligt förmånligare än priset på en handling som utfärdas för tio år. Prisskillnaden har en central betydelse för uppnåendet av syftet med övergångsbestämmelsen, eftersom sökandens val mellan det förenklade och det sedvanliga förfarandet till stor del beror på prisskillnaden mellan handlingarna.

Det är ändamålsenligt att följa upp konsekvenserna av den föreslagna regleringen i synnerhet i fråga om säsongsvariationen i antalet ansökningar, hur bestämmelserna om ansiktsbilder fungerar, dokumentssäkerhetens utveckling och tillgången till tjänster för medborgarna. Inrikesministeriet ska bedöma hur den föreslagna regleringen fungerar och vilka konsekvenser den har haft senast fem år efter det att lagarna har trätt i kraft.

11 Förhållande till andra propositioner

Propositionen har ett nära samband med regeringens proposition RP 121/2025 rd, som är under behandling i riksdagen och som gäller lagstiftningen om polisens behandling av personuppgifter och i vilken det föreslås ändringar i bland annat användningsändamålen för biometriska uppgifter i pass- och identitetskortsregistren. Propositionen har också samband med regeringens proposition RP 17/2026 rd med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s förordning som gäller gränsöverskridande elektronisk identifiering, betrodda tjänster och europeisk digital identitet, i vilken avsikten är att föreslå ändringar bland annat i 6 § i passlagen.

11.1 Samband med andra propositioner

Propositionen har ett betydande saksamband med regeringens proposition RP 121/2025 rd, i vilken det föreslås att polisen ska ha rätt att använda biometriska uppgifter i pass- och identitetskortsregistren vid förebyggande, avslöjande och utredning av brott. Samtidigt föreslås det i den propositionen som en skyddsåtgärd att användningen av biometriska uppgifter för dessa brottsbekämpningsändamål begränsas till tio år från det att uppgiften införs i registret.

Den maximala bevaringstiden för biometriska uppgifter i pass- och identitetskortsregistren är enligt 38 § i polisens personuppgiftslag 20 år från det att den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut. Denna bevaringstid är gällande lagstiftning, och den ändras inte genom någondera propositionen. Denna proposition innehåller således inga ändringar i bestämmelserna om bevaringstid för biometriska uppgifter. Förlängningen av giltighetstiden för pass och identitetskort till tio år inverkar dock på den faktiska bevaringstiden för biometriska uppgifter i registret, eftersom den maximala bevaringstiden på 20 år räknas från utgången av giltighetstiden. Enligt den gällande lagstiftningen får biometriska uppgifter bevaras i registret i högst cirka 25 år, eftersom giltighetstiden är fem år och bevaringstiden 20 år. Om giltighetstiden för pass och identitetskort förlängs till tio år blir den faktiska maximala bevaringstiden cirka 30 år. Betydelsen av denna sammantagna effekt med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna bedöms i avsnitt 12.

Propositionerna är inte författningstekniskt beroende av varandra på det sättet att den ena inte kan godkännas utan den andra. Den sammantagna effekten av propositionerna är dock väsentlig vid bedömningen av proportionaliteten i behandlingen av biometriska uppgifter som helhet. Det bör noteras att den tidsbegränsning på tio år för användningen av biometriska uppgifter för brottsbekämpning som föreslås i RP 121/2025 är en skyddsåtgärd, som bidrar till att begränsa konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna av långvarig bevaring av biometriska uppgifter. Det kan vara nödvändigt att samordna behandlingen av propositionerna i riksdagen så att deras sammantagna konsekvenser kan bedömas.

I regeringens proposition RP 17/2026 rd föreslås nya bestämmelser om e-legitimation i passlagen (ny 3 d §) och lagen om identitetskort (ny 1 a §) samt tekniska ändringar i 6 § i passlagen och 11 § i lagen om identitetskort. Förslagen står inte i strid med denna proposition, men vid riksdagens utskottsbehandling behöver det säkerställas att bestämmelserna är förenliga med varandra.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen har inget samband med budgetpropositionen.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

Lagförslagen ska bedömas med avseende på jämlikheten enligt 6 § i grundlagen, rörelsefriheten enligt 9 § i grundlagen, skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen, näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen och utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet enligt 80 § i grundlagen.

12.2 Jämlikhet

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Medborgare eller grupper av medborgare får inte godtyckligt särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag. Likabehandlingsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse såväl när förmåner och rättigheter beviljas medborgarna genom lag som när skyldigheter ställs på dem.

I 14 § i passlagen och 19 § i lagen om identitetskort föreslås det att pass och identitetskort för minderåriga ska vara giltiga högst fem år, medan samma handling kan utfärdas för 10 år för en myndig person. Skillnaden i den maximala giltighetstiden på basis av ålder kan anses vara godtagbar, eftersom den grundar sig på objektiva orsaker, till exempel snabba förändringar i ansiktsdragen och personernas igenkännbarhet, och eftersom bestämmelserna gäller alla minderåriga på samma sätt. Grundlagsutskottet har tidigare ansett att en sådan åtskillnad är tillåten när den har en klar koppling till säkerheten och handlingens tillförlitlighet (GrUU 40/2021 rd, i vidare utsträckning även GrUU 9/2000 rd, och GrUU 79/2022 rd).

Det föreslås att också giltighetstiderna för identitetskort för utlänningar, sjömanspass, tjänstepass och diplomatpass ska avvika från giltighetstiderna för vanliga identitetskort och pass. Gemensamt för dessa handlingar är att de i stället för till exempel medborgarskap grundar sig på en ställning eller ett uppdrag som ändras oftare eller en rättighet som följer av annan lagstiftning. Således är det motiverat att också förutsättningarna för att få en sådan handling granskas oftare än i fråga om vanliga handlingar.

Den i 14 § i passlagen och 19 § i lagen om identitetskort föreslagna begränsningen utifrån hemkommun av giltigheten för handlingar som söks utomlands bör bedömas särskilt noggrant med tanke på jämlikheten. Begränsningen motiveras å andra sidan av att den hänför sig till ordnandet av tjänster utanför Finlands gränser och till dokumentssäkerheten, och inte grundar sig på godtycklig åtskillnad mellan personer. Begränsningen kan anses vara förenlig med proportionalitetsprincipen, eftersom tillgången till tjänster för personer som är bosatta i Finland inte ändras på grund av de föreslagna bestämmelserna, rätten att ansöka om och få en handling inte i sig är begränsad, utan handlingens giltighetstid begränsas, och det inte föreslås att rätten till resehandlingar som utfärdas för ett omedelbart behov, såsom nödpass eller tillfälligt pass, ska begränsas alls. I lagförslagen föreslås dessutom att begränsningen inte ska gälla personer som är anställda hos finska staten eller personer som arbetar vid sådana multilaterala organisationer som Finland hör till. Det föreslås också att tillståndsmyndigheten ska ha prövningsrätt i fråga om att avvika från begränsningen i enskilda fall, om begränsningen med beaktande av omständigheterna skulle vara oskälig för sökanden.

12.3 Näringsfrihet

Kravet i de föreslagna 6 b och 6 c § i passlagen samt 12 a och 12 b § i lagen om identitetskort, enligt vilket företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod i en EU- eller EES-stat är en förutsättning för sändande av ansiktsbilder, inverkar på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Kravet på FO-nummer har dock i stället för modellen med handelsregistret och den modell med registrering som övervägdes vid den fortsatta beredningen valts som det mest realistiska och lindrigaste alternativet med tanke på näringsfriheten. Det begränsar inte verksamheten till en viss bransch, kräver inget separat nytt myndighetsregister och omfattar ingen förhandskontroll som görs av en myndighet. Kravet på FO-nummer utesluter endast sådana fysiska personer som inte bedriver någon form av registrerad verksamhet. Begränsningen har ett klart samband med allmänintresset när det gäller att säkerställa ansiktsbildernas spårbarhet och handlingarnas tillförlitlighet, och den kan anses stå i rätt proportion till det eftersträlvade målet. Jämlig behandling av aktörer inom EU- och EES-området säkerställs genom att andra motsvarande identifieringskoder inom EU- och EES-staterna godkänns vid sidan av det nationella FO-numret. Därför kan bestämmelserna anses vara förenliga med kraven på fri rörlighet för tjänster enligt artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

12.4 Rörelsefrihet

Enligt 9 § 1 mom. i grundlagen har finska medborgare rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort. Enligt paragrafens 2 mom. har var och en rätt att lämna landet. Passet är ett viktigt redskap för att tillgodose denna rättighet, vilket innebär att bestämmelser som begränsar tillgången till pass och identitetskort som används som resehandlingar ska bedömas med tanke på rörelsefriheten.

Enligt de föreslagna 14 § 9 mom. i passlagen och 19 § 7 mom. i lagen om identitetskort begränsas giltighetstiden för en handling som söks utomlands till högst 12 månader, om sökanden har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun. Begränsningen innebär att en finsk medborgare som tillfälligt vistas utomlands inte från en finsk beskickning kan få ett pass eller identitetskort som har full giltighetstid, utan personen måste återvända till Finland och sköta sitt ärende hos polisen för att kunna få en handling som är giltig i tio år.

Begränsningen kan anses vara av betydelse med tanke på rätten att lämna landet enligt 9 § 2 mom. i grundlagen men kan inte anses gälla kärnan för denna rättighet, eftersom den inte utgör ett hinder för resande utan endast inverkar på resehandlingens giltighetstid. Det finns en godtagbar grund för begränsningen vid säkerställandet av dokumentets säkerheten, eftersom det utomlands inte går att kräva ett FO-nummer eller motsvarande företagsnummer av den som sänder ansiktsbilden. Begränsningen inverkar inte på rätten att vid akut behov få ett tillfälligt pass eller ett nödpass. En sökande har dessutom möjlighet att få en handling med full giltighetstid genom att sköta ärendet hos polisen i Finland. Begränsningen är således proportionell i förhållande till det eftersträlvade målet.

12.5 Skydd för privatlivet och för personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt, och närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. I artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna tryggas vars och ens rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.

De föreslagna bestämmelserna inverkar på skyddet för personuppgifter på två sätt. För det första är registreringen av FO-numret eller den motsvarande identifieringskoden för den som sänder en ansiktsbild enligt 6 b § i passlagen eller 12 a § i lagen om identitetskort i pass- och identitetskortsregistret behandling av personuppgifter. Behandlingen grundar sig på en sådan rättslig förpliktelse för den personuppgiftsansvarige som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, och behandlingen är begränsad till det som är nödvändigt för att säkerställa ansiktsbildens spårbarhet. Det inrättas inget separat myndighetsregister för leverantörer av ansiktsbilder.

För det andra inverkar förlängningen av giltighetstiden för pass och identitetskort indirekt på den faktiska bevaringstiden för biometriska uppgifter i registret. Enligt 38 § i polisens personuppgiftslag ska uppgifterna i pass- och identitetskortsregistren raderas senast 20 år från det att den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut. Denna bevaringstid är gällande lagstiftning, och den ändras varken genom denna proposition eller genom regeringens proposition RP 121/2025 rd, som är under behandling i riksdagen. Förlängningen av giltighetstiden till tio år innebär dock att biometriska uppgifter i själva verket kan bevaras i registret i högst cirka 30 år i stället för nuvarande cirka 25 år.

Grundlagsutskottet har i sin praxis betonat att biometriska uppgifter är känsliga uppgifter som hör till kärnan i en grundläggande rättighet och i fråga om vilka behandlingen ska begränsas till vad som är nödvändigt (bl.a. GrUU 37/2024 rd, GrUU 51/2018 rd, GrUU 14/2018 rd och GrUU 13/2017 rd). Utskottet har krävt att en förlängning av bevaringstiden ska motiveras med särskilt vägande skäl. Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande FvUB 8/2021 rd ansett att en maximal bevaringstid på 20 år är nödvändig i fråga om biometriska kännetecken för att säkerställa att de som ansöker om identitetskort och pass identifieras på ett tillförlitligt sätt.

Förlängningen av den faktiska bevaringstiden till cirka 30 år kan inte som sådan anses vara oproblematisk, även om bestämmelsen om bevaringstiden inte ändras. Det bör dock noteras att det i RP 121/2025 rd som en skyddsåtgärd föreslås att användningen av biometriska uppgifter för brottsbekämpning begränsas till tio år från det att uppgiften införs, vilket i sin tur begränsar konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna av den längre bevaringstiden.

Anteckningen om vårdnadshavare i fältet för tilläggsuppgifter i en minderårigs pass innebär att familjeförhållandet avslöjas i handlingen, vilket ska bedömas med tanke på skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen. En uppgift som antecknas i fältet för tilläggsuppgifter kan läsas visuellt av den som granskar passet. Tillgången till informationen är således mer omfattande än i fråga om enbart registeruppgifter. Anteckningen är ett något lindrigare ingrepp i skyddet för privatlivet än om den skulle tryckas på informationssidan, eftersom fältet för tilläggsuppgifter är en mindre synlig del av passet, eller åtminstone är det möjligt att i vissa situationer låta bli att visa det. Inskränkningen kan anses godtagbar, eftersom syftet med den är att trygga barnets säkerhet. Proportionaliteten stöds av att man kan avvika från förfarandet med anteckningen i situationer med spärrmarkering eller omhändertagande och i andra risksituationer.

12.6 Bemyndiganden att utfärda förordning

Enligt 80 § i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Den gällande lagstiftningen innehåller bemyndiganden att utfärda förordning, med stöd av vilka statsrådets förordning om pass och identitetskort (1167/2016) och inrikesministeriets förordning om passfotografier och fotografier på identitetskort (1168/2016) har utfärdats.

Förslaget innehåller nya bemyndiganden att utfärda förordning. I de föreslagna 6 b § 4 mom. i passlagen och 12 a § 4 mom. i lagen om identitetskort ges inrikesministeriet ett bemyndigande att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder och kraven på ansiktsbilderna. I 6 c § 2 mom. i passlagen och 12 b § 2 mom. i lagen om identitetskort ges inrikesministeriet ett bemyndigande att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om sändandet av ansiktsbilder. De föreslagna nya bemyndigandena att utfärda förordning kan anses vara av teknisk natur och möjliggör verkställigheten av lagen i praktiken. De föreslagna bemyndigandena är således förenliga med 80 § i grundlagen, och de författningar som utfärdas med stöd av dem ingriper inte i grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller i frågor som enligt grundlagen hör till området för lag.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av passlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i passlagen (671/2006) 5, 6 och 6 b §, 7 § 1 mom., 10 och 14 §, 15 § 1 mom. 3 punkten, 21 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 21 § 3 mom. 4 och 5 punkten samt 29 § 1 mom. 4 punkten, av dem 5 och 6 b §, 7 § 1 mom., 14 §, 21 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 21 § 3 mom. 4 och 5 punkten sådana de lyder i lag 695/2021, 6 § sådan den lyder i lag 966/2014, 10 § sådan den lyder i lagarna 303/2013 och 505/2013, 15 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 303/2013 och 29 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 629/2019, samt

fogas till lagen en ny 6 c §, till 15 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 303/2013, en ny 4 punkt, till 20 § ett nytt 2 mom., till 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 695/2021, nya 7 och 8 punkter och till 21 § 3 mom., sådant det lyder i lag 695/2021, nya 6 och 7 punkter, till lagen en ny 21 a §, till 24 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 853/2011 och 966/2014, ett nytt 4 mom. och till 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 629/2019, nya 5 och 6 punkter som följer:

5 §

Passets innehåll

I ett pass antecknas sökandens efternamn och förnamn, kön, födelsetid och personbeteckning, nationalitet, födelseort, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer. I passet finns dessutom passinnehavarens ansiktsbild och namnteckning. I ett pass med begränsat giltighetsområde antecknas de länder som passet berättigar innehavaren att resa till eller de länder som passet inte berättigar innehavaren att resa till. I stället för födelseorten antecknas ”utlandet”, om sökandens födelseort inte tillförlitligt kan utredas eller om antecknandet av födelseorten i passet sannolikt skulle äventyra passinnehavarens säkerhet.

Närmare bestämmelser om den namnteckning som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Ansökan om pass

Ansökan om pass ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska dock personligen infinna sig hos myndigheten för komplettering av ansökan.

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om pass hos en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om pass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

Ansökan om diplomatpass och tjänstepass ska göras hos utrikesministeriet. Utrikesministeriet får ta en ansiktsbild av sökanden vid ansökan om diplomatpass eller tjänstepass. Ansökan får av särskilda skäl lämnas även till polisen eller till en finsk beskickning. Sökanden ska vara

personligen närvarande när han eller hon ansöker om diplomatpass och tjänstepass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

Sökanden ska som identifieringshandling uppvisa en giltig handling där sökandens identitet framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utförs identifieringen av den myndighet som utfärdar passet. Elektronisk kommunikation förutsätter ett sådant identifieringsverktyg som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

Närmare bestämmelser om de identitetshandlingar som polisen utfärdar utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 b §

Ansiktsbild

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen.

Sökandens ansiktsbild ska tas av en fysisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller av en fysisk person som är anställd hos en juridisk person som har ett ovannämnt företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit ansiktsbilden ska sända ansiktsbilden till tillståndsmyndigheten, som antecknar uppgift om den som sänt ansiktsbilden samt aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod i passregistret. En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning får inte användas som ansiktsbild på pass som utfärdas av polisen.

Ansiktsbilden ska vara i färg och sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Bilden får inte ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden. Färgkorrigering är tillåten endast i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa en tillräcklig kvalitet på bilden.

Närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder som ska fogas till ansökan och om kraven på ansiktsbilderna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Tillståndsmyndigheten får trots vad som föreskrivs i 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom.

6 c §

Förutsättningar för sändande av ansiktsbild

En fysisk person eller juridisk person som sänder ansiktsbilder på det sätt som avses i 6 b § ska för tillståndsmyndigheten uppvisa ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Närmare bestämmelser om sändandet av den ansiktsbild som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom.

7 §

Ansökan om pass för minderårig

Till ansökan om pass för en minderårig ska det fogas samtycke från den minderåriges vårdnadshavare. En vårdnadshavare kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid. I fråga om andra ansökningar än de som avses i 6 § 2 och 3 mom. ska samtycke ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster.

10 §

Utfärdande av pass

Pass utfärdas som en personlig resehandling där endast uppgifter om passinnehavaren antecknas.

Pass utfärdas av en polisinrättning. Pass för en finsk medborgare som vistas utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman, eller av någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Diplompass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

Den utfärdande myndigheten svarar för att uppgifterna i pass som överlämnas till sökanden stämmer överens med ansökan. Uppgifterna om sökanden i passets tekniska del ska stämma överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter i passet.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. antecknas i fältet för tilläggsuppgifter i ett pass för en minderårig finsk medborgare uppgifter om den minderåriges vårdnadshavare och den dag då den minderåriga blir myndig. Uppgiften antecknas inte om barnet eller vårdnadshavaren har en spärmarkering eller om det organ som ansvarar för socialvården har meddelat tillståndsmyndigheten att anteckningen inte är förenlig med barnets bästa. Tillståndsmyndigheten kan låta bli att anteckna uppgiften också av andra särskilda skäl.

14 §

Giltighetstiden för pass

Ett pass är giltigt i tio år och en minderårigs pass i fem år från den dag då passet utfärdades, om inte något annat följer av 2–9 mom.

Pass utfärdas för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller för kortare tid än fem år, om en vårdnadshavare med stöd av 7 § 1 mom. eller det organ som ansvarar för socialvården i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än den maximala giltighetstid som anges i 1 mom. även för den som avses i 15 § 1 mom. och i de fall som avses i 11 § 2 mom. Om fingeravtryck inte kan tas av sökanden av skäl som avses i 6 a § 2 mom. och som är av tillfällig natur, utfärdas passet för en tid av högst tolv månader.

För en sökande som också är medborgare i någon främmande stat och som med stöd av 34 § i medborgarskapslagen (359/2003) eventuellt kommer att förlora sitt finska medborgarskap utfärdas pass högst till dess sökanden fyller 22 år.

När ett pass i de fall som avses i 18 § utfärdas utan att ett giltigt pass dras in, utfärdas det nya passet för den tid som krävs med hänsyn till den omständighet som utfärdandet grundar sig på, dock för högst fem år.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett tillfälligt pass utfärdas för en tid av högst tolv månader. Ett nödpass utfärdas i enlighet med vad som följer av den omständighet som kräver att pass utfärdas, dock för en tid av högst tolv månader.

Diplomatpass och tjänstepass är giltiga i sex år från den dag då handlingen utfärdades. Diplommatpass och tjänstepass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än sex år.

Ett sjömanspass är giltigt i fem år från den dag då det utfärdades. Sjömanspass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än fem år.

För finska medborgare som ansöker om pass utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) kan pass utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock utfärda ett pass för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskäligen för sökanden.

15 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

3) en värnpliktig som fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass,

4) den som inte uppfyller de förutsättningar för utfärdande av pass som avses någon annanstans i denna lag.

20 §

Beslut

Ett beslut om indragning av pass med stöd av 21 § 1 mom. 2 punkten eller utifrån en i 21 § 1 mom. 3 punkten avsedd anmälan av innehavaren kan delges som vanlig delgivning.

21 §

Förutsättningar för indragning av pass

Ett pass dras in, om

5) det organ som ansvarar för socialvården kräver att en omhändertagen minderårigs pass ska dras in,

6) passet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen (778/1988),

7) innehavarens personuppgifter har ändrats och en ansökan om nytt pass inte har gjorts inom sex månader, eller

8) vårdnaden om en minderårig innehavare har ändrats sedan passet utfärdats och den uppgift om vårdnadshavare som antecknats i passet inte längre motsvarar den faktiska situationen.

Ett pass kan dras in, om

4) det används av någon annan än den som passet har utfärdats för,

5) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata av särskilda skäl har återtagit ett certifikat som avses i 5 c § 2 mom.,

6) det sedan passet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 6 b §, eller

7) det sedan passet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 6 c §.

21 a §

Passet förfaller vid innehavarens död

Passet upphör att gälla och det tidigare beslutet om utfärdande av pass förfaller när passinnehavaren avlider.

24 §

Förutsättningar för tillvaratagande av pass

En identifieringshandling som visas upp i samband med ansökan om pass kan tillfälligt tillvaratas av en myndighet, om det behövs för konstaterande av handlingens äkthet.

29 §

Passregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen, utrikesministeriet och en sådan finsk beskickning som avses i 10 § ska polisen föra ett register där det förs in

4) de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om pass,

5) uppgift om vem som sänt ansiktsbilden i enlighet med 6 b § och om aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod,

6) namnen på minderåriga passinnehavares vårdnadshavare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar om pass som lämnats in före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Pass som är giltiga när denna lag träder i kraft förblir giltiga i enlighet med beslutet om utfärdande fram till den tidpunkt då handlingens giltighetstid löper ut, handlingen dras in eller handlingen förfaller.

Ett förfarande enligt de bestämmelser i 6 b § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kan på begäran av sökanden tillämpas på ansökningsförfarandet för det första passet som utfärdas efter ikraftträdandet av denna lag, om villkoren enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag uppfylls. På den handling som utfärdas tillämpas den 14 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om identitetskort

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om identitetskort (663/2016) 10 §, sådan den lyder i lag 694/2021,
ändras 3 § 1 mom., 9, 12 och 19 §, 21 § 2 mom., 25 § 1 mom. 5 punkten, 25 § 2 mom. 4 punkten, 26 § 2 mom. 3 och 4 punkten samt 31 § 1 mom. 3 och 4 punkten, av dem 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1167/2019 samt 12 och 19 §, 25 § 1 mom. 5 punkten, 25 § 2 mom. 4 punkten, 26 § 2 mom. 3 och 4 punkten samt 31 § 1 mom. 3 och 4 punkten sådana de lyder i lag 694/2021, samt
fogas till lagen nya 12 a och 12 b §, till 25 § 1 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 6 och 7 punkter, till 25 § 2 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 5 och 6 punkter, till lagen en ny 25 a §, till 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 5 och 6 punkter samt till 31 § 1 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, en ny 5 punkt som följer:

3 §

Medborgarcertifikat

I ett identitetskort ingår ett sådant av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utfärdat medborgarcertifikat som avses i 61 § 3 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Medborgarcertifikatet är giltigt högst den tid som identitetskortet är giltigt.

9 §

Ansökan om identitetskort

Ansökan om identitetskort ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska personligen infinna sig hos myndigheten för komplettering av ansökan.

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om identitetskort hos en finsk ambassad, hos ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning som utfärdar pass med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda identitetskort (*finsk beskickning*). Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om identitetskort hos en finsk beskickning, och ansökan kan inte anhängiggöras på elektronisk väg. En ansökan som gäller ett identitetskort för minderårig eller ett temporärt identitetskort kan inte göras hos en finsk beskickning.

12 §

Bilagor till ansökan om identitetskort

Till en minderårig sökandes ansökan om identitetskort ska vårdnadshavarnas samtycke fogas. I fråga om andra ansökningar än de som avses i 9 § 2 mom. ska samtycke ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster. Om en minderårig har omhändertagits i Finland av ett välfärdsområde på det sätt som avses i barnskyddslagen (417/2007) ska välfärdsområdet ge sitt samtycke. Om det för en minderårig utländsk sökande har förordnats en företrädare enligt 39 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), ska företrädarens samtycke fogas till ansökan. Vid ansökan om identitetskort för minderårig behöver inget samtycke enligt detta moment fogas till ansökan.

En värnpliktig ska vid ansökan om identitetskort lägga fram utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av identitetskort som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten eller 19 § 4 mom. Det intyg genom vilket en värnpliktig kan visa att det inte föreligger något hinder för utfärdande av identitetskort kan vara ett militärpass, ett uppbådsintyg för den som är befriad från tjänstgöring under fredstid eller annat motsvarande beslut, ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt, ett hinderlöshetsintyg som utfärdats av en militärmyndighet, eller ett civiltjänstgöringsintyg.

Den som söker om ett temporärt identitetskort ska lägga fram tillförlitlig utredning om den orsak som kräver att ett temporärt identitetskort utfärdas och om för hur lång tid han eller hon behöver identitetskortet.

Närmare bestämmelser om de bilagor som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 a §

Ansiktsbild

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen.

Sökandens ansiktsbild ska tas av en fysisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller av en fysisk person som är anställd hos en juridisk person som har ett ovannämnt företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit ansiktsbilden ska sända ansiktsbilden till tillståndsmyndigheten, som antecknar uppgift om den som sänt ansiktsbilden samt aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod i identitetskortsregistret. En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning får inte användas som ansiktsbild på identitetskort som utfärdas av polisen.

Ansiktsbilden ska vara i färg och sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Bilden får inte ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden. Färgkorrigering är tillåten endast i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa en tillräcklig kvalitet på bilden.

Närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder som ska fogas till ansökan samt om kraven på ansiktsbilderna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Tillståndsmyndigheten får trots vad som föreskrivs i 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 9 § 2 mom.

12 b §

Förutsättningar för sändande av ansiktsbild

En fysisk person eller juridisk person som sänder ansiktsbilder på det sätt som avses i 12 a § ska för tillståndsmyndigheten uppvisa ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Närmare bestämmelser om sändandet av den ansiktsbild som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 9 § 2 mom.

19 §

Identitetskortets giltighetstid

Identitetskort utfärdas för en tid av tio år om inte något annat föreskrivs i 2–7 mom.

Ett identitetskort för utlänningar utfärdas för en tid av fem år, dock högst för den tid som sökandens uppehållstillstånd eller uppehållskort gäller.

För personer som avses i 17 § 1 mom. kan identitetskort utfärdas för en kortare tid än tio år. Ett identitetskort för minderårig och sådana identitetskort i fråga om minderåriga som avses i 16 § utfärdas för en tid av högst fem år.

För en värnpliktig kan identitetskort utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör ett hinder för utfärdande av identitetskort för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett temporärt identitetskort utfärdas för den tid som det särskilda skäl för vilket det utfärdades kräver, dock högst för en tid av fyra månader.

Om fingeravtryck inte tas av sökanden av skäl som avses i 9 a § 2 mom. 2 punkten och som är av tillfällig natur, utfärdas identitetskortet för en tid av högst tolv månader.

För finska medborgare som ansöker om identitetskort utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun kan identitetskort utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock utfärda ett identitetskort för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskälig för sökanden.

21 §

Leverans och överlämnande av identitetskort

Om det av skäl som hänför sig till dokumentssäkerheten eller av andra särskilda skäl inte är möjligt eller ändamålsenligt att leverera identitetskortet på det sätt som avses i 1 mom., överlämnas identitetskortet av den myndighet som utfärdar identitetskortet. Den myndighet som utfärdar identitetskortet kan också anvisa att identitetskortet ska överlämnas av någon annan myndighet som avses i 9 § eller av en honorärkonsul som utrikesministeriet har bemyndigat att överlämna identitetskort.

25 §

Förutsättningar för indragning av identitetskort

Ett identitetskort ska dras in, om

-
- 5) en minderårig har omhändertagits och det organ som ansvarar för socialvården återtar sitt samtycke eller kräver att identitetskortet ska dras in,
 - 6) kortinnehavarens personuppgifter har ändrats och identitetskortet inte har returnerats eller en ansökan om nytt identitetskort inte har gjorts inom sex månader, eller
 - 7) identitetskortet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen (778/1988).
- Ett identitetskort kan dras in, om

-
- 4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som sannolikt enligt 17 § skulle leda till förvägrande av ett sådant identitetskort som godkänns som resedokument,
 - 5) det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktetsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 12 a §, eller
 - 6) det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktetsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §.
-

25 a §

Identitetskortet förfaller vid innehavarens död

Identitetskortet upphör att gälla och det tidigare beslutet om utfärdande av identitetskort förfaller när kortinnehavaren avlider.

26 §

Förutsättningar för indragning av ett identitetskort för utlänningar och för att ett sådant identitetskort upphör att gälla

Ett identitetskort för utlänningar kan dras in, om

-
- 3) kortet används eller innehas av någon annan än kortinnehavaren,
 - 4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som vid prövning av om ett sådant identitetskort kan utfärdas sannolikt skulle ha lett till förvägrande av kortet,
 - 5) det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktetsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 12 a §, eller
 - 6) det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktetsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §.
-

31 §

Identitetskortsregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen och finska beskickningar ska polisen föra ett identitetskortsregister där det förs in

-
- 3) de fotografier av personer och namnteckningsprov, som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om identitetskort,
 - 4) de fingeravtryck som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort, samt

5) uppgift om vem som sänt identitetskortets ansiktsbild och om aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar om identitetskort som lämnats in före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Identitetskort som är giltiga när denna lag träder i kraft förblir giltiga i enlighet med beslutet om utfärdande fram till den tidpunkt då handlingens giltighetstid löper ut, handlingen dras in eller handlingen förfaller.

Ett förfarande enligt de bestämmelser i 10 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kan på begäran av sökanden tillämpas på ansökningsförfarandet för det första identitetskortet som utfärdas efter ikraftträdandet av denna lag, om villkoren enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag uppfylls. På den handling som utfärdas tillämpas den 19 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 28 maj 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av passlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i passlagen (671/2006) 5, 6 och 6 b §, 7 § 1 mom., 10 och 14 §, 15 § 1 mom. 3 punkten, 21 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 21 § 3 mom. 4 och 5 punkten samt 29 § 1 mom. 4 punkten, av dem 5 och 6 b §, 7 § 1 mom., 14 §, 21 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 21 § 3 mom. 4 och 5 punkten sådana de lyder i lag 695/2021, 6 § sådan den lyder i lag 966/2014, 10 § sådan den lyder i lagarna 303/2013 och 505/2013, 15 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 303/2013 och 29 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 629/2019, samt

fogas till lagen en ny 6 c §, till 15 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 303/2013, en ny 4 punkt, till 20 § ett nytt 2 mom., till 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 695/2021, nya 7 och 8 punkter och till 21 § 3 mom., sådant det lyder i lag 695/2021, nya 6 och 7 punkter, till lagen en ny 21 a §, till 24 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 853/2011 och 966/2014, ett nytt 4 mom. och till 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 629/2019, nya 5 och 6 punkter som följer:

Gällande lydelse

5 §

Passets innehåll

I ett pass antecknas sökandens efternamn och förnamn, kön, födelsetid och personbeteckning, nationalitet, födelsehemkommun, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer. I passet finns dessutom passinnehavarens ansiktsbild och namnteckning. I ett pass med begränsat giltighetsområde antecknas de länder som passet berättigar innehavaren att resa till eller de länder som passet inte berättigar innehavaren att resa till. I stället för födelsehemkommunen antecknas ”utlandet”, om sökandens födelsehemkommun inte tillförlitligt kan utredas eller om antecknandet av födelsehemkommunen i passet sannolikt skulle äventyra passinnehavarens säkerhet.

Närmare bestämmelser om den namnteckning som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

5 §

Passets innehåll

I ett pass antecknas sökandens efternamn och förnamn, kön, födelsetid och personbeteckning, nationalitet, födelseort, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer. I passet finns dessutom passinnehavarens ansiktsbild och namnteckning. I ett pass med begränsat giltighetsområde antecknas de länder som passet berättigar innehavaren att resa till eller de länder som passet inte berättigar innehavaren att resa till. I stället för födelseorten antecknas ”utlandet”, om sökandens födelseort inte tillförlitligt kan utredas eller om antecknandet av födelseorten i passet sannolikt skulle äventyra passinnehavarens säkerhet.

Närmare bestämmelser om den namnteckning som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

6 §

Ansökan om pass

Ansökan om pass ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska dock personligen infinna sig hos myndigheten för komplettering av ansökan.

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om pass hos en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om pass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

Ansökan om diplomatpass och tjänstepass ska göras hos utrikesministeriet. Ansökan får av särskilda skäl lämnas även till polisen eller till en finsk beskickning. Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om diplomatpass och tjänste-pass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen. Sökanden ska som identifieringshandling uppvisa en giltig handling där sökandens identitet framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utförs identifieringen av den myndighet som utfärdar passet. Elektronisk kommunikation förutsätter ett sådant identifieringsverktyg som avses i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de identitetshandlingar som polisen utfärdar. *Genom förordning av inrikesministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om antalet ansiktsbilder som ska fogas till ansökan och om kraven på ansiktsbilderna.*

Föreslagen lydelse

6 §

Ansökan om pass

Ansökan om pass ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska dock personligen infinna sig hos myndigheten för komplettering av ansökan.

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om pass hos en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om pass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

Ansökan om diplomatpass och tjänstepass ska göras hos utrikesministeriet. Utrikesministeriet får ta en ansiktsbild av sökanden vid ansökan om diplomatpass eller tjänstepass. Ansökan får av särskilda skäl lämnas även till polisen eller till en finsk beskickning. Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om diplomatpass och tjänstepass. Ansökan kan inte lämnas in på elektronisk väg.

[se 6 b §]

Sökanden ska som identifieringshandling uppvisa en giltig handling där sökandens identitet framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utförs identifieringen av den myndighet som utfärdar passet. Elektronisk kommunikation förutsätter ett sådant identifieringsverktyg som avses i lagen om stark autentisering och *betrodde elektroniska tjänster* (617/2009).

Närmare bestämmelser om de identitetshandlingar som polisen utfärdar utfärdas genom förordning av statsrådet.

[se 6 b §]

Gällande lydelse

6 b §

Ansökan om nytt pass

Om sökanden ansöker om nytt pass på elektronisk väg inom sex år från utfärdandet av ett tidigare pass eller identitetskort och det för ett tidigare pass eller ett tidigare sådant identitetskort som avses i 2 § 1 mom. i lagen om identitetskort har tagits fingeravtryck och lämnats namnteckningsprov, behöver sökanden inte vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om pass. Då tas inga fingeravtryck för det nya passet.

När sökanden ansöker om nytt pass på elektronisk väg ska han eller hon dock personligen infinna sig hos myndigheten, om det behövs för att sökanden ska kunna identifieras, lämna nya fingeravtryck, lämna ett nytt namnteckningsprov eller av någon annan särskild orsak.

Det förfarande som avses i 1 mom. tillämpas inte på ansökan om nytt pass hos en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass och inte heller på ansökan om nytt diplomatpass, tjänstepass, sjömanspass eller i 8 kap. i utlänningslagen (301/2004) avsett resedokument som beviljas utlänningar.

Föreslagen lydelse

6 b §

Ansiktsbild

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen.

Sökandens ansiktsbild ska tas av en fysisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller av en fysisk person som är anställd hos en juridisk person som har ett ovannämnt företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit ansiktsbilden ska sända ansiktsbilden till tillståndsmyndigheten, som antecknar uppgift om den som sänt ansiktsbilden samt aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod i passregistret. En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning får inte användas som ansiktsbild på pass som utfärdas av polisen.

Ansiktsbilden ska vara i färg och sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Bilden får inte ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden. Färgkorrigering är tillåten endast i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa en tillräcklig kvalitet på bilden.

Närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder som ska fogas till ansökan och om kraven på ansiktsbilderna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Tillståndsmyndigheten får trots vad som föreskrivs i 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom.

Gällande lydelse

(ny)

7 §

Ansökan om pass för minderårig

Till ansökan om pass för en minderårig ska det fogas samtycke från den minderåriges vårdnadshavare. En vårdnadshavare kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid.

10 §

Utfärdande av pass

Pass utfärdas som en personlig resehandling där endast uppgifter om passinnehavaren antecknas.

Pass utfärdas av en polisinrättning. Pass för en finsk medborgare som vistas utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman, eller av någon annan finsk beskickning med

Föreslagen lydelse

6 c §

Förutsättningar för sändande av ansiktsbild

En fysisk person eller juridisk person som sänder ansiktsbilder på det sätt som avses i 6 b § ska för tillståndsmyndigheten uppvisa ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Närmare bestämmelser om sändandet av den ansiktsbild som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 6 § 2 och 3 mom.

7 §

Ansökan om pass för minderårig

Till ansökan om pass för en minderårig ska det fogas samtycke från den minderåriges vårdnadshavare. En vårdnadshavare kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid. I fråga om andra ansökningar än de som avses i 6 § 2 och 3 mom. ska samtycke ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster.

10 §

Utfärdande av pass

Pass utfärdas som en personlig resehandling där endast uppgifter om passinnehavaren antecknas.

Pass utfärdas av en polisinrättning. Pass för en finsk medborgare som vistas utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman, eller av någon annan finsk beskickning med

Gällande lydelse

en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Diplompass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

Den utfärdande myndigheten svarar för att uppgifterna i pass som överlämnas till sökanden stämmer överens med ansökan. Uppgifterna om sökanden i passets tekniska del ska stämma överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter i passet.

14 §

Giltighetstiden för pass

Ett pass är giltigt i fem år från den dag då passet utfärdades, om inte något annat följer av 2–7 mom.

Pass utfärdas för kortare tid än fem år på det sätt som sökanden begär eller i enlighet med det sätt på vilket en vårdnadshavare med stöd av 7 § 1 mom. eller det organ som ansvarar för socialvården i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än fem år även för den som avses i 15 § 1 mom. och när pass utfärdas i de fall som avses i 11 § 2 mom. Om fingeravtryck inte kan tas av sökanden av skäl som avses i 6 a § 2 mom. och som är av tillfällig natur, utfärdas passet för en tid av högst tolv månader.

För en sökande som också är medborgare i någon främmande stat och som med stöd av 34 § i medborgarskapslagen (359/2003) eventuellt kommer att förlora sitt finska medborgarskap utfärdas pass högst till dess sökanden fyller 22 år.

Föreslagen lydelse

en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Diplompass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

Den utfärdande myndigheten svarar för att uppgifterna i pass som överlämnas till sökanden stämmer överens med ansökan. Uppgifterna om sökanden i passets tekniska del ska stämma överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter i passet.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. antecknas i fältet för tilläggsuppgifter i ett pass för en minderårig finsk medborgare uppgifter om den minderåriges vårdnadshavare och den dag då den minderåriga blir myndig. Uppgiften antecknas inte om barnet eller vårdnadshavaren har en spärrmarkering eller om det organ som ansvarar för socialvården har meddelat tillståndsmyndigheten att anteckningen inte är förenlig med barnets bästa. Tillståndsmyndigheten kan låta bli att anteckna uppgiften också av andra särskilda skäl.

14 §

Giltighetstiden för pass

Ett pass är giltigt i tio år och en minderårigs pass i fem år från den dag då passet utfärdades, om inte något annat följer av 2–9 mom.

Pass utfärdas för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller för kortare tid än fem år, om en vårdnadshavare med stöd av 7 § 1 mom. eller det organ som ansvarar för socialvården i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än den maximala giltighetstid som anges i 1 mom. även för den som avses i 15 § 1 mom. och i de fall som avses i 11 § 2 mom. Om fingeravtryck inte kan tas av sökanden av skäl som avses i 6 a § 2 mom. och som är av tillfällig natur, utfärdas passet för en tid av högst tolv månader.

För en sökande som också är medborgare i någon främmande stat och som med stöd av 34 § i medborgarskapslagen (359/2003) eventuellt kommer att förlora sitt finska

Gällande lydelse

När ett pass i de fall som avses i 18 § utfärdas utan att ett giltigt pass dras in, utfärdas det nya passet för den tid som krävs med hänsyn till den omständighet som utfärdandet grundar sig på, dock för högst fem år.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett tillfälligt pass utfärdas för en tid av högst tolv månader. Ett nödpass utfärdas i enlighet med vad som följer av den omständighet som kräver att pass utfärdas, dock för en tid av högst tolv månader.

Diplomatpass och tjänstepass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än fem år.

15 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

3) en värnpliktig som fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Föreslagen lydelse

medborgarskap utfärdas pass högst till dess sökanden fyller 22 år.

När ett pass i de fall som avses i 18 § utfärdas utan att ett giltigt pass dras in, utfärdas det nya passet för den tid som krävs med hänsyn till den omständighet som utfärdandet grundar sig på, dock för högst fem år.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett tillfälligt pass utfärdas för en tid av högst tolv månader. Ett nödpass utfärdas i enlighet med vad som följer av den omständighet som kräver att pass utfärdas, dock för en tid av högst tolv månader.

Diplomatpass och tjänstepass är giltiga i sex år från den dag då handlingen utfärdades. Diplomatpass och tjänstepass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än sex år.

Ett sjömanspass är giltigt i fem år från den dag då det utfärdades. Sjömanspass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än fem år.

För finska medborgare som ansöker om pass utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) kan pass utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock utfärda ett pass för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskälig för sökanden.

15 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

3) en värnpliktig som fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass,

4) den som inte uppfyller de förutsättningar för utfärdande av pass som avses någon annanstans i denna lag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

20 §

Beslut

Beslut

(nytt 2 mom.)

Ett beslut om indragning av pass med stöd av 21 § 1 mom. 2 punkten eller utifrån en i 21 § 1 mom. 3 punkten avsedd anmälan av innehavaren kan delges som vanlig delgivning.

21 §

21 §

Förutsättningar för indragning av pass

Förutsättningar för indragning av pass

Ett pass dras in om

Ett pass dras in, om

5) det organ som ansvarar för socialvården kräver att en omhändertagen minderårigs pass ska dras in, *eller*

6) passet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen (778/1988).

5) det organ som ansvarar för socialvården kräver att en omhändertagen minderårigs pass ska dras in,

6) passet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen (778/1988),

7) *innehavarens personuppgifter har ändrats och en ansökan om nytt pass inte har gjorts inom sex månader, eller*

8) *vårdnaden om en minderårig innehavare har ändrats sedan passet utfärdats och den uppgift om vårdnadshavare som antecknats i passet inte längre motsvarar den faktiska situationen.*

Ett pass kan dras in om

Ett pass kan dras in, om

4) passet används av någon annan än den som det har utfärdats för, *eller*

5) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata av särskilda skäl har återtagit ett certifikat som avses i 5 c § 2 mom.

4) det används av någon annan än den som passet har utfärdats för,

5) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata av särskilda skäl har återtagit ett certifikat som avses i 5 c § 2 mom.,

6) *det sedan passet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 6 b §, eller*

7) *det sedan passet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 6 c §.

(ny)

21 a §

Passet förfaller vid innehavarens död

Passet upphör att gälla och det tidigare beslutet om utfärdande av pass förfaller när passinnehavaren avlider.

24 §

24 §

Förutsättningar för tillvaratagande av pass

Förutsättningar för tillvaratagande av pass

(nytt 4 mom.)

En identifieringshandling som visas upp i samband med ansökan om pass kan tillfälligt tillvaratas av en myndighet, om det behövs för konstaterande av handlingens äkthet.

29 §

29 §

Passregister

Passregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen, utrikesministeriet och en sådan finsk beskickning som avses i 10 § ska polisen föra ett register där det förs in

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen, utrikesministeriet och en sådan finsk beskickning som avses i 10 § ska polisen föra ett register där det förs in

4) de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om pass.

4) de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om pass,

5) uppgift om vem som sänt ansiktetsbilden i enlighet med 6 b § och om aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod,

6) namnen på minderåriga passinnehavares vårdnadshavare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar om pass som lämnats in före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Pass som är giltiga när denna lag träder i kraft förblir giltiga i enlighet med beslutet om utfärdande fram till den tidpunkt då handlingens giltighetstid löper ut, handlingen dras in eller handlingen förfaller.

Ett förfarande enligt de bestämmelser i 6 b § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kan på begäran av sökanden tillämpas på ansökningsförfarandet för det första passet som utfärdas efter ikraftträdandet av denna lag, om villkoren enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag uppfylls. På den handling som utfärdas tillämpas den 14 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om identitetskort

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om identitetskort (663/2016) 10 §, sådan den lyder i lag 694/2021,
ändras 3 § 1 mom., 9, 12 och 19 §, 21 § 2 mom., 25 § 1 mom. 5 punkten, 25 § 2 mom. 4 punkten, 26 § 2 mom. 3 och 4 punkten samt 31 § 1 mom. 3 och 4 punkten, av dem 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1167/2019 samt 12 och 19 §, 25 § 1 mom. 5 punkten, 25 § 2 mom. 4 punkten, 26 § 2 mom. 3 och 4 punkten samt 31 § 1 mom. 3 och 4 punkten sådana de lyder i lag 694/2021, samt
fogas till lagen nya 12 a och 12 b §, till 25 § 1 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 6 och 7 punkter, till 25 § 2 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 5 och 6 punkter, till lagen en ny 25 a §, till 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, nya 5 och 6 punkter samt till 31 § 1 mom., sådant det lyder i lag 694/2021, en ny 5 punkt som följer:

Gällande lydelse

3 §

Medborgarcertifikat

I ett identitetskort ingår ett sådant av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utfärdat medborgarcertifikat som avses i 61 § 3 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009).

9 §

Ansökan om identitetskort

Ansökan om identitetskort ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska personligen infinna sig hos myndigheten för

Föreslagen lydelse

3 §

Medborgarcertifikat

I ett identitetskort ingår ett sådant av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utfärdat medborgarcertifikat som avses i 61 § 3 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009).
Medborgarcertifikatet är giltigt högst den tid som identitetskortet är giltigt.

9 §

Ansökan om identitetskort

Ansökan om identitetskort ska göras hos polisen. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Sökanden ska personligen infinna sig hos myndigheten för komplettering av ansökan.

Gällande lydelse

komplettering av ansökan, *om inte något annat följer av 10 §.*

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om identitetskort hos en finsk ambassad, hos ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning som utfärdar pass med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda identitetskort (*finsk beskickning*). Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om identitetskort hos en finsk beskickning, och ansökan kan inte anhängiggöras på elektronisk väg. En ansökan som gäller ett identitetskort för minderårig eller ett temporärt identitetskort kan inte göras hos en finsk beskickning.

10 §

Personlig närvaro vid ansökan om identitetskort på elektronisk väg

Den som ansöker om identitetskort på elektronisk väg behöver inte personligen infinna sig hos myndigheten, om

1) ett sådant identitetskort eller pass som avses i 2 § 1 mom. har utfärdats för sökanden under de sex år som föregår ansökan om identitetskort och sökanden vid den ansökan personligen har besökt myndigheten och lämnat fingeravtryck,

2) sökanden har varit äldre än 12 år när en handling som avses i 1 punkten har utfärdats, och

3) sökanden under de sex år som föregår ansökan om identitetskort har lämnat ett namnteckningsprov för identitetskort eller pass, och sökandens efternamn eller förnamn inte har ändrats efter detta.

Den som ansöker om identitetskort för utlänningar på elektronisk väg behöver inte personligen infinna sig hos myndigheten, om

1) ett identitetskort för utlänningar har utfärdats för sökanden under de sex år som föregår ansökan om identitetskort och sökanden vid den ansökan personligen har besökt myndigheten,

Föreslagen lydelse

En finsk medborgare som vistas utomlands kan ansöka om identitetskort hos en finsk ambassad, hos ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning som utfärdar pass med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda identitetskort (*finsk beskickning*). Sökanden ska vara personligen närvarande när han eller hon ansöker om identitetskort hos en finsk beskickning, och ansökan kan inte anhängiggöras på elektronisk väg. En ansökan som gäller ett identitetskort för minderårig eller ett temporärt identitetskort kan inte göras hos en finsk beskickning.

(upphävs)

Gällande lydelse

2) sökanden har varit äldre än 12 år när den handling som avses i 1 punkten har utfärdats, och

3) sökanden under de sex år som föregår ansökan om identitetskort har lämnat ett namnteckningsprov för identitetskort för utlännningar, och sökandens efternamn eller förnamn inte har ändrats efter detta.

Sökanden ska dock personligen infinna sig hos myndigheten om det behövs för att identifiera sökanden, för att lämna ett nytt namnteckningsprov eller av någon annan särskild orsak.

Vad som föreskrivs i 1–3 mom. tillämpas inte vid ansökan om identitetskort hos en finsk beskickning eller vid ansökan om ett identitetskort för minderårig eller ett temporärt identitetskort.

12 §

Bilagor till ansökan om identitetskort

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen.

Till en minderårig sökandes ansökan om identitetskort ska vårdnadshavarnas samtycke fogas. Om den minderårige har omhändertagits i Finland av det organ som ansvarar för socialvården, ska samtycke från en tjänsteinnehavare som avses i 45 § 1 mom. i barnskyddslagen (417/2007) fogas till ansökan. Om det för en minderårig utländsk sökande har förordnats en företrädare enligt 39 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), ska företrädarens samtycke fogas till ansökan. Vid ansökan om identitetskort för minderårig behöver inget samtycke enligt detta moment fogas till ansökan.

En värnpliktig ska vid ansökan om identitetskort lägga fram utredning om att det

Föreslagen lydelse

12 §

Bilagor till ansökan om identitetskort

Till en minderårig sökandes ansökan om identitetskort ska vårdnadshavarnas samtycke fogas. *I fråga om andra ansökningar än de som avses i 9 § 2 mom. ska samtycke ges personligen eller elektroniskt med stark autentisering på det sätt som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster.* Om en minderårig har omhändertagits i Finland av ett välfärdsområde på det sätt som avses i barnskyddslagen (417/2007) ska välfärdsområdet ge sitt samtycke. Om det för en minderårig utländsk sökande har förordnats en företrädare enligt 39 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), ska företrädarens samtycke fogas till ansökan. Vid ansökan om identitetskort för minderårig behöver inget samtycke enligt detta moment fogas till ansökan.

En värnpliktig ska vid ansökan om identitetskort lägga fram utredning om att det

Gällande lydelse

inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av identitetskort som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten eller 19 § 4 mom. Det intyg genom vilket en värnpliktig kan visa att det inte föreligger något hinder för utfärdande av identitetskort kan vara ett militärpass, ett uppbådsintyg för den som är befriad från tjänstgöring under fredstid eller annat motsvarande beslut, ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt, ett hinderlöshetsintyg som utfärdats av en militärmyndighet, eller ett civiltjänstgöringsintyg.

Den som ansöker om ett temporärt identitetskort ska lägga fram tillförlitlig utredning om den orsak som kräver att ett temporärt identitetskort utfärdas och om för hur lång tid han eller hon behöver identitetskortet.

Närmare bestämmelser om de bilagor som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet. *Närmare bestämmelser om tekniska krav och andra krav på ansiktsbilden får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.*

(ny)

Föreslagen lydelse

inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av identitetskort som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten eller 19 § 4 mom. Det intyg genom vilket en värnpliktig kan visa att det inte föreligger något hinder för utfärdande av identitetskort kan vara ett militärpass, ett uppbådsintyg för den som är befriad från tjänstgöring under fredstid eller annat motsvarande beslut, ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt, ett hinderlöshetsintyg som utfärdats av en militärmyndighet, eller ett civiltjänstgöringsintyg.

Den som ansöker om ett temporärt identitetskort ska lägga fram tillförlitlig utredning om den orsak som kräver att ett temporärt identitetskort utfärdas och om för hur lång tid han eller hon behöver identitetskortet.

Närmare bestämmelser om de bilagor som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 a §

Ansiktsbild

Till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen.

Sökandens ansiktsbild ska tas av en fysisk person som har ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller av en fysisk person som är anställd hos en juridisk person som har ett ovannämnt företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod. Sökanden får inte själv sända sin ansiktsbild till tillståndsmyndigheten. Den aktör som tagit

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ansiktsbilden ska sända ansiktsbilden till tillståndsmyndigheten, som antecknar uppgift om den som sänt ansiktsbilden samt aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod i identitetskortsregistret. En ansiktsbild som lämnats in i samband med en ansökan som behandlas av utrikesministeriet eller en finsk beskickning får inte användas som ansiktsbild på identitetskort som utfärdas av polisen.

Ansiktsbilden ska vara i färg och sändas till tillståndsmyndigheten elektroniskt. Bilden får inte ändras med hjälp av tekniska åtgärder eller på något annat sätt. Det är inte tillåtet att avlägsna eller lägga till element i bilden. Färgkorrigering är tillåten endast i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa en tillräcklig kvalitet på bilden.

Närmare bestämmelser om antalet ansiktsbilder som ska fogas till ansökan samt om kraven på ansiktsbilderna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Tillståndsmyndigheten får trots vad som föreskrivs i 2 mom. själv ta eller godkänna en ansiktsbild, om det med hänsyn till omständigheterna är nödvändigt.

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 9 § 2 mom.

(ny)

12 b §

Förutsättningar för sändande av ansiktsbild

En fysisk person eller juridisk person som sänder ansiktsbilder på det sätt som avses i 12 a § ska för tillståndsmyndigheten uppvisa ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod för företag eller organisationer som utfärdats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Närmare bestämmelser om sändandet av den ansiktsbild som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Gällande lydelse

19 §

Identitetskortets giltighetstid

Identitetskort utfärdas för en tid av fem år om inte något annat föreskrivs i 2–6 mom.

Ett identitetskort för utlänningar utfärdas för en tid av fem år, dock högst för den tid som sökandens uppehållstillstånd eller uppehållskort gäller.

För personer som avses i 17 § 1 mom. kan identitetskort utfärdas för en kortare tid än fem år.

För en värnpliktig kan identitetskort utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör ett hinder för utfärdande av identitetskort för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett temporärt identitetskort utfärdas för den tid som det särskilda skäl för vilket det utfärdades kräver, dock högst för en tid av fyra månader.

Om fingeravtryck inte tas av sökanden av skäl som avses i 9 a § 2 mom. 2 punkten och som är av tillfällig natur, utfärdas identitetskortet för en tid av högst tolv månader.

21 §

Leverans och överlämnande av identitetskort

Föreslagen lydelse

Vad som ovan föreskrivs om att ta en ansiktsbild ska inte tillämpas på ansökningar som avses i 9 § 2 mom.

19 §

Identitetskortets giltighetstid

Identitetskort utfärdas för en tid av *tio* år om inte något annat föreskrivs i 2–7 mom.

Ett identitetskort för utlänningar utfärdas för en tid av fem år, dock högst för den tid som sökandens uppehållstillstånd eller uppehållskort gäller.

För personer som avses i 17 § 1 mom. kan identitetskort utfärdas för en kortare tid än *tio* år. *Ett identitetskort för minderårig och sådana identitetskort i fråga om minderåriga som avses i 16 § utfärdas för en tid av högst fem år.*

För en värnpliktig kan identitetskort utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om inte den värnpliktige visar att skyldigheten att försvara landet inte utgör ett hinder för utfärdande av identitetskort för längre tid eller om inte särskilt vägande skäl ger anledning till något annat.

Ett temporärt identitetskort utfärdas för den tid som det särskilda skäl för vilket det utfärdades kräver, dock högst för en tid av fyra månader.

Om fingeravtryck inte tas av sökanden av skäl som avses i 9 a § 2 mom. 2 punkten och som är av tillfällig natur, utfärdas identitetskortet för en tid av högst tolv månader.

För finska medborgare som ansöker om identitetskort utomlands och som har hemkommun i Finland enligt 2 § i lagen om hemkommun kan identitetskort utfärdas för högst 12 månader. Tillståndsmyndigheten kan dock utfärda ett identitetskort för högst tio år, om en kortare giltighetstid med beaktande av omständigheterna är oskälig för sökanden.

21 §

Leverans och överlämnande av identitetskort

Gällande lydelse

Om det av skäl som hänför sig till dokumentssäkerheten eller av andra särskilda skäl inte är möjligt eller ändamålsenligt att leverera identitetskortet på det sätt som avses i 1 mom., överlämnas identitetskortet av den myndighet som utfärdar identitetskortet. Den utfärdande myndigheten kan också anvisa att identitetskortet ska överlämnas av någon annan myndighet som avses i 9 § eller av en honorärkonsul som utrikesministeriet har bemyndigat att överlämna identitetskort.

25 §

Förutsättningar för indragning av identitetskort

Ett identitetskort ska dras in om

5) en minderårig har omhändertagits och det organ som ansvarar för socialvården återtar sitt samtycke eller kräver att identitetskortet ska dras in.

Ett identitetskort kan dras in om

4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som sannolikt enligt 17 § skulle leda till förvägrande av ett sådant identitetskort som godkänns som resedokument.

Föreslagen lydelse

Om det av skäl som hänför sig till dokumentssäkerheten eller av andra särskilda skäl inte är möjligt eller ändamålsenligt att leverera identitetskortet på det sätt som avses i 1 mom., överlämnas identitetskortet av den myndighet som utfärdar identitetskortet. Den *myndighet som utfärdar* identitetskortet kan också anvisa att identitetskortet ska överlämnas av någon annan myndighet som avses i 9 § eller av en honorärkonsul som utrikesministeriet har bemyndigat att överlämna identitetskort.

25 §

Förutsättningar för indragning av identitetskort

Ett identitetskort ska dras in, om

5) en minderårig har omhändertagits och det organ som ansvarar för socialvården återtar sitt samtycke eller kräver att identitetskortet ska dras in,

6) *kortinnehavarens personuppgifter har ändrats och identitetskortet inte har returnerats eller en ansökan om nytt identitetskort inte har gjorts inom sex månader, eller*

7) *identitetskortet ska förstöras i enlighet med hittegodslagen (778/1988).*

Ett identitetskort kan dras in, om

4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som sannolikt enligt 17 § skulle leda till förvägrande av ett sådant identitetskort som godkänns som resedokument,

5) *det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 12 a §, eller*

6) *det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

25 a §

Identitetskortet förfaller vid innehavarens död

Identitetskortet upphör att gälla och det tidigare beslutet om utfärdande av identitetskort förfaller när kortinnehavaren avlider.

26 §

Förutsättningar för indragning av ett identitetskort för utlänningar och för att ett sådant identitetskort upphör att gälla

26 §

Förutsättningar för indragning av ett identitetskort för utlänningar och för att ett sådant identitetskort upphör att gälla

Ett identitetskort för utlänningar kan dras in om

Ett identitetskort för utlänningar kan dras in, om

3) kortet används eller innehas av någon annan än kortinnehavaren, *eller*

4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som vid prövning av om ett sådant identitetskort kan utfärdas sannolikt skulle ha lett till förvägrande av kortet.

3) kortet används eller innehas av någon annan än kortinnehavaren,

4) det sedan kortet utfärdades har framkommit omständigheter som vid prövning av om ett sådant identitetskort kan utfärdas sannolikt skulle ha lett till förvägrande av kortet,

5) *det sedan kortet utfärdades har framkommit att ansiktsbilden innan den sändes till tillståndsmyndigheten har ändrats i strid med 12 a §, eller*

6) *det sedan kortet utfärdades har framkommit att den som sänt ansiktsbilden inte har haft ett företags- och organisationsnummer eller en motsvarande identifieringskod som avses i 12 b §.*

31 §

Identitetskortsregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen och finska

31 §

Identitetskortsregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen och finska

Gällande lydelse

beskickningar ska polisen föra ett identitetskortsregister där det förs in

3) de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om identitetskort, *samt*

4) de fingeravtryck som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort.

Föreslagen lydelse

beskickningar ska polisen föra ett identitetskortsregister där det förs in

3) de fotografier av personer och namnteckningsprov, som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om identitetskort,

4) de fingeravtryck som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort, *samt*

5) *uppgift om vem som sänt identitetskortets ansiktsbild och om aktörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringskod.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ansökningar om identitetskort som lämnats in före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Identitetskort som är giltiga när denna lag träder i kraft förblir giltiga i enlighet med beslutet om utfärdande fram till den tidpunkt då handlingens giltighetstid löper ut, handlingen dras in eller handlingen förfaller.

Ett förfarande enligt de bestämmelser i 10 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kan på begäran av sökanden tillämpas på ansökningsförfarandet för det första identitetskortet som utfärdas efter ikraftträdandet av denna lag, om villkoren enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag uppfylls. På den handling som utfärdas tillämpas den 19 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.